

SECÂVENDÎ'NİN *İLELÜ'L-VUKÛF* İSİMLİ ESERİNİN TÜRKİYE'DE BASILAN MUSHAFLARA YANSIMAYAN VAKF REMİZLERİ

 Yakup UZUN^a

Öz

Vakf-ibtida ilmi, Kur'ân âyetlerinin lafız ve anlam ilişkisini ele alan ilimlerden biridir. Bu ilim, Hz. Peygamber ile uygulanmış, sonrasında tedvin edilmek suretiyle teorisi ortaya konulmuş ve günümüze kadar da aktarıla gelmiştir. İlâhî kelâmın tilavetine, anlamına ve ahkâmına doğrudan etki eden bu ilimden araştırmacılar müstağni olmamışlardır. Bu ilmin Kur'ân tilâveti, anlamı, ahkâmı ve i'cazı bakımından gerekli olması, Mushaf istinsahına yansımaları ve Kur'ân'ın metin yapısıyla da doğrudan ilgisinin bulunması gibi sebeplerden ötürü hicrî ikinci asırdan itibaren onlarca müellif bu alanla ilgili eserler telif etmişlerdir. Bu eserlerin bir kısmı müstakil olup tamamen bu alana hasredilmişken bir kısmı çeşitli eserler içerisinde bölüm ya da bab başlığı altında ele alınmıştır. Konu edinilen Secâvendî'nin (ö. 560/1165) *İlelû'l-vukûf* isimli eseri de müstakil bir eser olup günümüze kadar ilgi görmüştür. Ancak Secâvendî'nin remizlerinin, Türkiye'de basılan Mushaflara ne oranda yansıdığı, tercihlerinin Mushaflarda tam anlamıyla işlenip işlenmediği pek dikkate alınmamış, ulaşılabilen kadarıyla *İlelû'l-vukûf* üzerinde bu maksatla bir çalışma da yapılmamıştır. Bu bağlamda söz konusu çalışmayla Secâvendî'nin *İlelû'l-vukûf*'u ile Mushaf arasındaki ilişki araştırılmış ve remizlerin Mushafa ne oranda yansıdığı ortaya konulmuştur. Bu yapılırken de *İlelû'l-vukûf*'un Muhammed b. Abdullah b. Muhammed el-İdî tahkîki ile Mushafları İnceleme ve Kiraat Kurulu Başkanlığının onayından geçmiş Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınlarına ait 2020 baskılı Mushaf dikkate alınmış ve bunlar karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Bu çalışmada öncelikle müellifin vakf sisteminin bilinmesinin kaçınılmaz oluşundan hareketle vakf remizlerini kısa ve öz bir şekilde tanıtılmış, ardından çalışmanın da ana omurgasını oluşturan eser-Mushaf tahlili tablolar halinde mukayese edilmiştir. Çalışma neticesinde tablolardan çıkan bulgular sıralanarak genel bir değerlendirmede bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Kiraat, Mushaf, Vakf İşaretleri, Remiz, Secâvend.

^a Doç. Dr., Erciyes Üniversitesi, uzuny571@gmail.com

THE FOUNDATION REMISSIONS OF SAJĀWENDI'S WORK TITLED ILELUL-VUKÛF, WHICH ARE NOT REFLECTED IN THE MUSHAFS PUBLISHED IN TURKIYE

Abstract

The science of Waqf-ibtida is one of the sciences that deals with the word and meaning relationship of the verses of the Qur'an. This is knowledge, Hz. Peygamber (s.a.s) It was applied together with, then its theory was put forward by being taught, and it has been transmitted in written and oral form from history to the present day. Researchers have not been independent of this science, which directly affects both the recitation of the divine word, its meaning and its wisdom. For reasons such as the fact that this knowledge is necessary in terms of Qur'anic recitation, meaning, ahkam and ijaz, its reflection on the Mushaf appeal and its direct relevance to the textual structure of the Qur'an, dozens of authors have copyrighted works related to this field since the second century Hijri. Of course, some of these works are detached and completely devoted to this field, while some of them are covered under the title of section or bab in various works. The subject of which we have obtained is Secavendi's (d. 560/1164) His work named 'Ilalul-waquf' is also a separate work in this field and has received attention from the century in which it was copyrighted to the present day. However, the extent to which Secavendi's comments are reflected in the Mushafs printed in Turkiye, whether his preferences are processed literally in the Mushafs has not been taken into account, and as far as we can reach, no study has been conducted on Ilalul-vukuf for this purpose. In this context, the relationship between Sajāwendi's Ilalul-waquf and Mushaf has been investigated with the study in question, and it has been revealed to what extent rem Decrees are reflected in Mushaf. While this was being done, Muhammad b. of Allul-waquf. Abdullah b. The 2020 printed Mushaf belonging to the Publications of the Presidency of Religious Affairs, which were approved by the investigation of Muhammad al-'Idi and the Mushaf Examination and the Presidency of the Board of Religious Affairs, were taken into consideration and these were examined comparatively. In this study, firstly, based on the inevitability of knowing the author's foundation system, the foundation remissions were introduced in a short and concise way, and then the work-Mushaf analysis, which forms the main backbone of the study, was compared in tables. As a result of the study, the findings obtained from the tables were sorted and a general evaluation was made.

[The Extended Abstract is at the end of the article.]

Keywords: Qirā'at, Mushaf, Waqf symbols, Ramz, Sajāwend.

Giriş

Kur'ân'ın anlaşılması konusunda oldukça önemli konumda bulunan vakf ilmi genelde ibtidâ ile birlikte ele alınmıştır. Öyle ki vakf denilince ibtidâ, ibtidâ denilince de vakf akla gelmektedir. Bundan ötürü müellifler, vakfın konumunu ve çeşidini belirlerken sonrasında ibtidâyı dikkate alarak tercihte bulunmuşlardır. Çalışma konusu edinilen es-Secâvendî de *İlelû'l-vukûf* isimli eserinde vakf sistemini bu minval üzere inşâ etmiştir. Zira o, kendinden önceki vakf-ibtidâ eserlerinden istifade etmekle beraber kendine has bir sistem geliştirmiş ve genel ilkelerden hareketle temel bazı vakf hükümlerini ilk defa gündeme getirmiştir. Dönemi itibarıyla kullanılan vakf-ı tam/kâfi/hasen vb. vakf ismi ve nadir de olsa kullanılan remizler yerine daha detaycı bir yaklaşım sergilemiştir. Bunun sonucu olarak da hem vakf türleri konusunda ziyadeye gitmiş hem de kendine özgü vakf remizleri ortaya koymakla diğer müelliflerden ayrılmıştır.

Vakf isim ve remizlerinin usulünün ortaya konmasının yanı sıra bir de bunun Mushaf üzerine işlenmesiyle uygulamaya yansıyan yönü vardır. Tarihten günümüze bu alana dair onlarca eser telif edilmesine ve birçok farklı remiz kullanılmasına rağmen bunların tamamı Mushaflara işlenmiş değildir. Bu eserlerin bazıları zamanla kaybolmuştur. Bazıları kütüphane raflarında kendine uzanacak elleri beklerken, bazıları da *İlelû'l-vukûf*'ta olduğu gibi hem üzerine onlarca çalışma yapılmış hem de farklı coğrafyalardaki Mushaflara remiz olarak yansımıştır. Yalnız bu işaretlemeler, eserlerde olduğu gibi tam anlamıyla Mushaflara yansımış değildir. Kimi zaman bu işi üstlenen komisyon marifetiyle veya kimi müelliflerce birtakım farklı tercihlerde bulunulmuştur. Çalışma konusu edinilen *İlelû'l-vukûf*'ta da durum bunlardan farklı olmayıp müellifin tercihleri dışında birçok farklı tasarruf söz konusu olmuştur.

Kur'ân tilavetinde kolaylaştırıcı rolünün yanı sıra anlam kaymalarını önleyen ve uygulaması Hz. Peygamber'e dayanan vakıf ve ibtida ilmi ile ilgili ilk eserlerin hicrî ikinci asırda verilmeye başlandığı görülmektedir.¹ Telif edilen bu eserler, çeşitli coğrafyalardaki farklı kültür ve eğitime sahip müelliflerce kaleme alındığından, diğer ilim dallarında olduğu gibi bu alanda

¹ Ebû Amr Osmân b. Saîd b. Osmân ed-Dânî, *el-Müktefâ fi'l-vakf ve'l-ibtidâ*, thk. Yûsuf Abdurrahman el-Mar'aşî (Beyrut: Müessesetu'r-Risale, 1407/1987), 49; Ebû'l-Hayr Şemsüddin Muhammed b. Muhammed b. Muhammed b. Alî b. Yûsuf el-Cezerî, *Gâyetü'n-nihâye fi tabakâti'l-kurrâ*, thk. C. Bergstraesser (Beyrut: Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1971, 1/298).

da farklı değerlendirmelerin olduğu görülmektedir. Bu farklılıklar, vakfın isimlendirilmesi, remizlerinin olup olmaması, vakf yerleri ve uygulamadaki karşılığı vb. hususlardır. Nitekim Zekerıyyâ el-Ensârî de (ö. 926/1520), vakfın nerelerde yapılacağı konusunda imamların ihtilaf ettiğini verdiği birtakım bilgilerle izah etmeye çalışmıştır.²

Vakf remizleri bakımından farklılığa gelince İbn Ebî Cum'a el-Hebtî (ö. 1214/1799), vakf türleri bakımından sadeliği tercih ederken,³ Üşmûnî (ö. 918/1513) gibi bazı müellifler, vakf remizleri açısından olabildiğince çeşitliliği tercih etmişlerdir.⁴ Yine İbnü'l-Enbârî (ö. 328/940),⁵ Nehhâs (ö. 338/950),⁶ Dânî (ö. 444/1052)⁷ gibi âlimler remiz/sembol kullanmaksızın yalnız remiz ismi vermekle yetinirlerken; İbn Evs el-Mukrî (ö. 366/978),⁸ Secâvendî⁹ ve Hemedânî (ö. 569/1173) gibi âlimler ise vakıf-ibtidâ ile ilgili usûlî bilgi vermenin yanı sıra bunu, Mushaf üzerine remizlerle işaret ederek mücessem hale getirmişlerdir.¹⁰

İslam dünyasında basılan Mushaflara bakıldığında genel itibarıyla vakf ve ibtidâ açısından bir yeknesaklıktan söz etmek mümkün gözükmemektedir. Arap Yarımadası'nda basılan Mushaflarda ağırlıklı olarak en-Nehhâs ve ed-Dânî gibi müelliflerin vakfa ait görüşleri esas alınmıştır. Bununla birlikte son dönemlerde basılan Mushaflarda komisyonlar veya belli ilim adamları marifetiyle yeni çalışmalar da yapılmış, vakf yerleri ve remizleri konusunda bazı içtihatlar ortaya çıkmıştır. Örneğin; Rıdvân b. Muhammed el-Muhallelâtî (ö. 1311/1893) tarafından basıma hazırlandığı için Muhallelâtî ismiyle anılan bu Mushafın mukaddimesinde Muhallelâtî,

² Şeyhü'l-İslâm Zekerıyyâ el-Ensârî, *el-Maksad li telhis mâ fi'l-mürşid fi'l-vakf ve'l-ibtidâ* (Mısır: y.y., 1353/1934), 4.

³ İbn Hanefiyye el-Âbidîn, *Menheciyyetü İbn Ebî Cum'a el-Hebtî fî evkâfi'l-Kur'ani'l-Kerim* (Cezayir: Mektebetü'l-İmam Malik, 2006).

⁴ Ahmed b. Muhammed b. Abdülkerim el-Üşmûnî, *Menâru'l-hudâ fî beyâni'l-vakf ve'l-ibtidâ* (Kahire: el-Matbaatü Mustafâ el-Bânî, 1393/1973), 35.

⁵ Ebû Bekr Muhammed b. el-Kâsım b. Muhammed el-Enbârî, *İzâhu'l-vakfi ve'l-ibtidâ*, thk. Muhyiddin Abdurrahman Ramazan (Dımaşk: y.y., 1971), 1-2/487-991.

⁶ Ebû Ca'fer Ahmed b. Muhammed b. İsmâîl el-Murâdî el-Mısırî en-Nehhâs, *el-Kat' ve'l-i'tinâf*, thk. Abdurrahman b. İbrahim el-Matrûdî (Riyad: Âlemü'l-Kütüb, 1992), 23-868.

⁷ Dânî, *el-Müktefâ*, 155-640.

⁸ Ebû Abdillâh Ahmed b. Muhammed İbn Evs el-Mukrî, *el-Vakf ve'l-ibtidâ* (İstanbul: Süleymaniye Kütüphanesi, ts.), 14-62.

⁹ Ebû Abdillâh Muhammed b. Tayfûr es-Secâvendî, *İlelül-vukûf*, thk. Muhammed b. Abdullâh b. Muhammed İdî (Riyad: Mektebetü'r-Rüşd, 1427/2006), 1-3/171-1182.

¹⁰ İbn Evs el-Mukrî, *el-Vakf ve'l-ibtidâ*, 14-62.

takip ettiği sistemle ilgili bilgiler vermiş,¹¹ imlayı belirlemede Ebû Amr ed-Dânî'nin *el-Muknî*'i ile Ebû Dâvûd Süleyman b. Necâh'ın *Muhtasaru't- Tebyîn li-Hicâi't- Tenzîl*'ini esas aldığını kaydetmiştir.¹² Vakf sistemini ise Ebû Zekariyyâ Yahyâ el-Ensârî'nin *el-Maksîd li-telhîsi mâ fi'l-murşid fi'l-vakfi ve'l-ibtidâ* adlı eserini esas almak suretiyle tayin ve tespit etmiştir.¹³ Taşbaskı olması hasebiyle beklenen kalitede bir baskı olmadığı için Kral I. Fuad tarafından bu Mushafın kaliteli bir baskısının yapılması için bir heyet oluşturulmuş, heyetin başına Mısır Reisü'l- Kurrâsı Muhammed Ali Halef el-Hüseynî el-Haddâd (ö. 1358/1939) getirilmiştir. Söz konusu heyet tarafından neşre hazırlanan Haddâd Mushafında Muhallelâtî Mushafına benzer yönleri olmakla beraber ayrıştığı noktalar da olmuştur.¹⁴

1984 yılında Suudi Arabistan Din ve Evkaf İşleri Bakanlığı tarafından Mücemmeu'l-Melik Fehd matbaasında basımı yaptırılan Medine Mushafındaki vakıf remizlerini bir heyet belirlemiştir.¹⁵ Afrika Bölgesi Mushaflarında İbn Ebî Cum'a el-Hebtî'nin vakf sistemi esas alınmıştır.¹⁶ Hindistan/Pakistan Bölgesi Mushaflarında ise her ne kadar Secâvendî'nin eseri esas alınmış olsa da Secâvendî'nin vakf remizlerine ilave olarak farklı remizlere de yer verilmiştir.¹⁷ İran Mushaflarında sistem ve rumuzât bakımından Secâvendî'nin usulü esas alınmasına rağmen tercih bakımından pek çok yerde değişikliğe gidildiği görülmüştür.¹⁸

Son olarak Türkiye'de basılan Mushaflarda da Secâvendî'nin vakf sistemi ve tercihleri esas alınmış, ilave olarak farklı remizlere de yer verilmiştir. Ancak Secâvendî'nin remizlerinin, Türkiye'de basılan Mushaflara ne oranda yansıdığı, tercihlerinin Mushaflarda tam anlamıyla işlenip işlenmediği pek dikkate alınmamış, ulaşabildiğimiz kadarıyla *İlelû'l-vukûf* üzerinde bu maksatla bir çalışma da yapılmamıştır. Oysa ki Secâvendî'nin

¹¹ Muhallelâtî'nin Mushaf imlasıyla ilgili *İrşâdu'l-kurrâ, ve'l-kâtibîn ilâ ma'rifeti resmi'l-kitâbi'l-mubîn* isimli bir eseri bulunmakta olup bu eser, Ahmed İsâ el-Ma'sarâvî'nin tahkikiyle Mektebetü'l-İmân el-Buhârî yayınevi tarafından yayımlanmıştır.

¹² Mehmet Emin Maşalı, *Tarihi ve Temel Meseleleriyle Kıraat İlmi* (Ankara: Otto Yayınları, 2016), 163-164.

¹³ Abdulfettâh el-Kâdî, *Tarîhu'l-mushafi's-şerîf* (Mısır, y.y., ts.), 59-60; Müsâid b. Süleyman b. Nâsır et-Tayyâr, *Vukûfu'l-Kur'ân ve eseruhâ fi't-tefsîr* (Medine: el-Mektebetü'l-Arabîyyetü's-Suûdiyye, 1431), 250.

¹⁴ Maşalı, *Tarihi ve Temel Meseleleriyle Kıraat İlmi*, 164.

¹⁵ Abdulaziz Abdulfettâh el-Kâri, *et-Takrîru'l-ilmi an mushâfi'l-medîneti'n-nebeviyye* (Medine: y.y., 1406), 51.

¹⁶ Bu sistem hakkında geniş bilgi için bk.: Âbidîn, *Menhecîyyetü İbn Ebî Cum'a el-Hebtî fi evkâfi'l-Kur'ani'l-Kerim*.

¹⁷ Hindistan Mushafı hakkında geniş bilgi için bk.: Kur'an-ı Kerim, (Peşaver: Taj Company, 2002).

¹⁸ Örnek Mushaflar için bk.: http://moshaf.org/page/Quran_Hendi

İlelû'l-vukûf isimli eseri birçok açıdan pekçok müellifin gündeminde olmuştur. Nitekim İbnü'l-Kiftî (ö. 646/1248), Zehebî (ö. 748/1348) ve İbnü'l-Cezerî (ö. 833/1429) gibi önceki müellifler ve Ömer Nasûhi Bilmen gibi tabakat eseri telif eden sonraki müellifler,¹⁹ onu ve eserlerini dillendirmişlerdir. Günümüzdeki araştırmacılar ise “*Mushaf Basımına Yansıyan Yönüyle Secâvendî'nin Vakf Sisteminin Yeniden Okunması Eleştiriler-Tepkiler*”,²⁰ “*Vakf-ı Câizi Doğru Anlamak, Secâvendî'nin Eseri ve İlgili Âyetlerin Manası Çerçevesinde*”²¹ ve “*DİB Mushafında Kullanılan ʿAlametinin Karakteristik Özellikleri ve Bu Alametinin Gerekliliği Hususu: Bakara Sûresi Örneği*”,²² “*Mushaf İmlâsı Açısından Kral Fuâd Nüshası ve Hattat Fahrettin Bilgiç Mushafının Mukayesesi*”²³ vb. konularla Secâvendî'nin müktesebatından istifade etmişlerdir.

Bu çalışmada daha önceki yapılan diğer araştırmalardan farklı olarak Muhammed b. Tayfûr es- Secâvendî'nin *İlelû'l-vukûf* isimli eserinin Muhammed b. Abdullah b. Muhammed el-Îdî tarafından elyazması “أ، ب، ج، د” dört nüsha üzerinden tahkîki yapılarak matbu hale getirilen eseri ile Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu Başkanlığının onayından geçmiş DİB Yayınlarına ait 2020 baskılı Mushafı, vakf remizleri açısından mukayese edilmiştir. *İlelû'l-vukûf*'un ana metninin yanı sıra farklılık olması durumunda dipnot kısmına da müracaat edilmiş ve bu farklılıklar tabloya yansıtılmıştır. Bunlar, kıraat vucûhatları dikkate alınmaksızın ortaya konan farklılıklardır. Kıraat farklılıklarından kaynaklı vakflara dipnot kısmında ayrıca temas edilmiştir. Öte yandan *İlelû'l-vukûf* ile Mushafın mutabık olduğu remizler tabloda gösterilmemiş yalnız ihtilaf olunan yerler verilmiştir. Bu yapılırken öncelikle müellifin vakf sistemi ve kullandığı remizler kısa bir şekilde tanıtılmış, ardından çalışmamın ana omurgasını oluşturan eser-Mushaf

¹⁹ Ömer Nasûhi Bilmen, *Büyük Tefsir Tarihi Tabakatü'l-Müfessirîn* (İstanbul: Bilmen Yayınevi, 1944), 2/487.

²⁰ Muhammed Coşkun, *Mushaf Basımına Yansıyan Yönüyle Secâvendî'nin Vakf Sisteminin Yeniden Okunması Eleştiriler-Tepkiler* (İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2018).

²¹ Mustafa Karagöz, “Vakf-ı Câizi Doğru Anlamak, Secâvendî'nin Eseri ve İlgili Âyetlerin Manası Çerçevesinde”, *Bilimname* 35/1 (2018), 319-360.

²² Muhammed Pilgir, “DİB Mushafında Kullanılan ʿAlametinin Karakteristik Özellikleri ve Bu Alametinin Gerekliliği Hususu: Bakara Sûresi Örneği”, *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 28/1 (Haziran 2023), 175-194.

²³ Suat Sarıca, *Mushaf İmlâsı Açısından Kral Fuâd Nüshası ve Hattat Fahrettin Bilgiç Mushafının Mukayesesi* (Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2024).

tahlili, tablolar halinde mukayese edilmiştir. Çalışma neticesinde tablolardan çıkan bulgular genel değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

A. Mushaflara Remz Konulması

Vakf ve ibtidâ ilmini ilk defa ihdas eden kişinin kim olduğuna dair gelenek içerisinde ortak bir kanaat hasil olmamış ancak zamanla bu hususa dair bazı değerlendirmelerin yapıldığı tespit edilmiştir. Örneğin; İbnü'n-Nedîm (ö. 385/995), İslâm ilim ve kültür tarihinin en önemli kaynaklarından biri kabul edilen meşhur *el-Fihrist* isimli eserinin vakf ve ibtidâ müelliflerini zikrettiği bölümde Şeybe b. Nisâh'ı zikretmesi beklenirken²⁴ bu isme yer vermediği görülmüş, bunun yerine Hamze, Ferrâ, Halef, Ebû Amr ed-Dûrî, Hişâm vs. müellifleri zikrettiği müşahade edilmiştir. Dâni ve İbnü'l-Cezerî gibi âlimler ise vakf ve ibtidâ konusunda ilk eser telif eden kişinin Şeybe b. Nisâh (ö. 130/747), eserinin ise *Kitâbü'l-vukûf* olduğunu söylemişlerdir.²⁵ Ayrıca İbnü'l-Cezerî, müellifin eserdeki metodunu öğrenmeyi arzu ettiğini yalnız bu esere ulaşamadığını ifade etmiştir.²⁶

Vakf remizlerinin Mushaflara ne zaman işlenmeye başladığı ve bu ameliyenin kimler tarafından gerçekleştirildiğine dair bir metlik olmasa da gelenek içerisinde buna dair bazı görüşler ortaya konmuştur. Zira kimi müellifler, Secâvendî sonrası işaret etmiş kimileri de Secâvendî öncesi birtakım remizlerin varlığına vurgu yapmışlardır. Örneğin; Ali el Kârî (ö. 1014/1605), vakf remzi bulunan bir Mushafı gördüğünü ve bunda Âl-i İmrân sûresi 3/7. âyetindeki “وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ” “Oysa onun gerçek manasını ancak Allah bilir.” ifadesinin “اللَّهُ” lafzı üzerinde kırmızı renkli bir “م” harfi bulunduğunu bildirmiştir.²⁷ Yine İbn Ebî Cum'a el-Hebtî'den sonra, onun vakf sistemi esas alınarak remiz kullanılan Mushafların mevcudiyeti dikkat çekmektedir. Nitekim günümüz müelliflerinden Müsâ'id et-Tayyâr, hicrî 968 yılına ait bir Mağrip Mushafında Hebtî'nin vakf sisteminin uygulandığını bildirmiştir.²⁸

Vakf isimlerini ilk defa mücessem hale getirenin kim olduğuna dair farklı görüşler mevcut olsa da yaptığımız araştırma neticesinde vakf

²⁴ Ebü'l-Ferac Muhammed b. Ebî Ya'kûb İshâk b. Muhammed b. İshâk en-Nedîm, *el-Fihrist fî ahhâri'l-ulemâi'l- Musannifine mine'l- Kudemâi ve'l- Muhaddisîne fî Esmâi Kütübihim* (Beyrut: Daru'l-Marife, ts.), 54.

²⁵ Dâni, *el-Müktefâ*, 49; İbnü'l-Cezerî, *Gâyetü'n-Nihâye*, 1/298.

²⁶ Dâni, *el-Müktefâ*, 49.

²⁷ Ali el-Kârî, *el-Minehu'l-fikriyye şerhu'l-metni'l-Cezeriyye*, nşr. Usâme Atâyâ (Dimaşk: y.y., 2012), 63.

²⁸ Tayyâr, *Vukûfu'l-Kur'ân*, 249.

remizlerini ilk ihdas eden müellifin İbn Evs el-Mukrî (ö. 366/978) olduğu kanaatini taşıyoruz. Nitekim o, *el-Vakf ve'l-ibtidâ* isimli bir eser telif etmiş, telif ettiği eserinde vakfları üç kısma ayırmış ve vakf-ı tam için “م”, vakf-ı kâfî için “ك”, vakf-ı hasen için “ح” harfini remiz olarak belirlemiştir.²⁹

Kendisinden önce bu alanda eser ortaya koyan müellifler de vakıfları bu vb. şekilde tasnife tabi tutmuşlar, ancak bunları remizle belirtmemişlerdir. Binaenaleyh İbn Evs el-Mukrî, vakflara remizle işaret eden ilk kişidir denebilir. Zira telif edilen eserler kronolojik olarak tarandığında bu müellif öncesinde remiz kullanan kıraat âlimine ulaşamamıştır. Nitekim günümüzde ilmî çalışma yapan araştırmacılar da bunu daha geriye götürememişlerdir.³⁰ Her ne kadar onun belirlediği remizler, günümüz Mushaflarında mücessem olarak yer almamış olsa da bu remizlerin dönemi itibarıyla önemli bir misyonu yerine getirdiği bilinmektedir. İbn Evs el-Mukrî, âyetlerdeki manayı dikkate alarak Mushafı baştan sona belirlediği kırmızı renkli remizlerle donatmış ve bunu kendi toplumunun istifadesine sunmuştur.³¹

İbn Evs el-Mukrî'den iki asır sonra yaşamış ve bu alanda temayüz etmiş çalışma konusu edindiğimiz Secâvendî'yi ayrıca hatırlamak gerekir. Secâvendî, *İlelül-vukûf* adlı eserinde vakfları; *lâzım*, *mutlak*, *câiz*, *mücevvez li-vechin*, *murahhas zarûreten ve memnu'* olarak belirlemiş, lâzım için “م”, mutlak için “ط”, câiz için “ج”, mücevvez li-vech için ز, murahhas zarûreten için “ص” ve memnu' için de “لا” harfini remiz olarak tayin etmiştir.³²

Secâvendî'nin çağdaşı Ebü'l-Alâ' el-Hasen b. Ahmed el-Hemedânî de (ö. 569/1173) bu alana yadsınamaz katkılar sunmuştur. Onun vakf sistemine göre birtakım remizler geliştirilmiş ve Mushaflara nakşedilmiştir. Bunlar; vakf-ı tam/itmam için “ت”, vakf-ı kâfî/akfâ için “ك”, vakf-ı hasen için “س” ve

²⁹ İbn Evs el-Mukrî, *el-Vakf ve'l-ibtidâ*, 1a.

³⁰ Recep Koyuncu, *Kur'ân-ı Kerîm'in Anlaşılmasında Vakf ve İbtidânın Rolü, İbnü'l-Enbârî, ed-Dânî ve Secâvendî Örneği* (Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2015), 35; Yakup Uzun, “Teoriden Pratiğe Vakf ve İbtidâ”, *Bilimname* 44/1 (2021), 181-182.

³¹ Konu hakkında bilgi için bk.: İbn Evs el-Mukrî, *el-Vakf ve'l-ibtidâ* 1a-64b.

³² Secâvendî, *İlelül-vukûf*, 1/169.

vakf-ı sâlih/aslah için de “ص” harfidir.³³

Zikredilen bu remizler dışında hem müellif hem de komisyon vasıtasıyla kullanılan remizler de vardır. Bu remizler içerisinde Secâvendî'nin ihdas ettiği remizler gibi neşvünema bulanlar olduğu gibi İbn Evs el-Mukrî'nin belirlediği remizler gibi zamanla uygulamada olmayıp unutulmuş da olmuştur. Ayrıca Secâvendî'nin sistemi, dünya ölçeğinde başta Türkiye, Orta Asya ve Hindistan/Pakistan bölgesinde esas alınmış ve bunun yanı sıra diğer bazı İslam beldelerinde basılan Mushaflarda da kısmen kullanılmıştır.³⁴

Vakf-ibtidâ ilminde vücut bulan usûlî bilginin Mushaflara ne zaman taşınmaya başlandığı konusuna yukarıda temas ettik. Şunu ifade edelim ki usûlî bilginin, Mushaflarda semboller yoluyla mücessem hale dönüşmesine giden ve bu yolda bazı sembolleri ilk ihdas eden kişinin İbn Evs el-Mukrî olduğu bilgisi göz önüne alındığında, söz konusu uygulamanın en erken hicrî IV. yüzyıla tekabül ettiği anlaşılabacaktır. Ancak anılan süreç itibarıyla bu uygulamanın neşvünema bulup bütün bölgeleri kapsayacak şekilde yaygınlaşmadığından hareketle ihtiyatlı ifadeler kullanmak gerekir. Binaenaleyh kapsamlı ve kuşatıcı sembollerin sistematik olarak Mushaflara yansımaya başlaması Muhammed b. Tayfûr es-Secâvendî dönemini işaret etmektedir. Dolayısıyla bundan sonraki süreçte Secâvendî öncesi ve Secâvendî dönemi vakıf remizleri Tablo 1'de gösterilmiştir. Secâvendî

Tablo 1. Vakf İsim ve Remizleri³⁵

1	İbn Evs el-Mukrî (ö. 366/978) ³⁶	3	vakf-ı tam م	vakf-ı kâfî ك	vakf-ı hasen ح		
2	Secâvendî (ö. 560/1164) ³⁷	5	vakf-ı lâzım م	vakf-ı mutlak ط	vakf-ı câiz ح	vakf-ı mücevv ez ز	vakf-ı murahh as ص

³³ Müellifi Meçhûl, *Kitâbü't-tecvîd min kelâmi'l-mecîd* (İstanbul: Süleymaniye Kütüphanesi, Ayasofya Kısmı, 41/1), 35a; İsmail Karaçam, *Kur'ân-ı Kerîm'in Fazîletleri ve Okuma Kâideleri* (İstanbul: Marmara Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, ts.), 386.

³⁴ Veli Kayhan, “Vakf ve İbtidâ İlmi ve Kur'ân Tefsirindeki Yeri”, *CÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi* 10/2 (2006), 321.

³⁵ Bu tablo, müelliflerin eserlerindeki vakf tasnifleri dikkate alınarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

³⁶ İbn Evs el-Mukrî, *el-Vakf ve'l-ibtidâ* 1a-64b.

³⁷ Secâvendî, *İlelû'l-vukûf*, 1/169.

3	Hemedânî (ö. 569/1173) ³⁸	4	vakf-1 tam ت	vakf-1 kâfî ك	vakf-1 hasen س	vakf-1 sâlih ص	
---	---	---	--------------------	---------------------	----------------------	----------------------	--

sonrası vakıf remiz uygulamaları kimi zaman müellif eliyle, kimi zaman kurum ve kuruluşlar vasıtasıyla kimi zaman da komisyonlar marifetiyle çeşitlenerek devam etmiştir.³⁹ Bunların tamamı kapsamlı bir araştırmayı, birçok alt başlığı ve müstakil çalışmaları gerekli kıldığından Secâvendî sonrasına girilmeyecek, konu bütünlüğü açısından Türkiye’de basılan Mushaflar üzerinden çalışma yürütülecektir.

B. Türkiye’de Basılan Mushaflarda Vakf Remizleri

Araştırmada Secâvendî’nin vakf sistemi ile Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu Başkanlığının onayından geçmiş DİB Yayınlarına ait 2020 baskılı Mushafın mukayese yapılacağı ifade edilmişti. Gerek Secâvendî’nin vakf remizlerinin esas alındığı matbuat öncesi dönemde gerekse günümüz matbuat döneminde vakf işaretleri bakımından bazı farklılıklara rastlanılabilmektedir. Matbuat öncesi dönemde bu farklılıklarda hattat faktörü ana etken olurken, matbuat döneminde ise Mushafların bir hattatın yazdığı Mushaftan tıpkıbasımı yoluyla çoğaltılmasından kaynaklı farklılıklar oluşabilmektedir. Türkiye’de basılan Mushaflardaki vakf remizleri Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu Başkanlığı tarafından tetkik edilmekte olup bu kurulun esas aldığı formata uygun olanlara onay mührü vurulmaktadır. Ancak basılan Mushaflarda yasal olarak bu mührü taşıma zorunluluğu bulunmadığından tedavülde bulunan Mushaflarda bu mührü taşımayanlar da vardır. Türkiye’de onlarca kurum-kuruluş ve yayınevinin Mushaf basımı yaptığı dikkate alınırca bunların tamamı için genel geçer ifadeler kullanmak kimi zaman hataya sebebiyet verebilir. Bundan ötürü bu alanla ilgili müstakil çalışma yapılması kanaati taşımaktayız. Biz, çalışmamızın kapsamını da dikkate alarak DİB Yayınları 2020 baskılı Mushafı esas alarak konuyu belli bir alana tahsis etmiş bulunmaktayız.

Öte yandan Türkiye’de basılan Mushaflarda büyük oranda Secâvendî’nin *İlelül’l-vukûf* isimli eseri esas alınmak suretiyle vakf remizleri kullanılmış olmasının yanı sıra başka vakf remizlerine de yer verilmiştir. Nitekim bundan kaynaklı olarak tetkik kurulu, Türkiye’de basılan Mushaflardaki vakf işaretlerini Tayfur -1 Secâvendî ve Tayfur -2 Semerkandî

³⁸ Müellifi Meçhûl, *Kitâbü’t-tecvîd*, 35a; Karaçam, *Kur’ân-ı Kerîm’in Faziletleri*, 386.

³⁹ Yakup Uzun, “Mushafların Gelişim Süreci”, *Tefsir Araştırmaları Dergisi* 5/1 (Nisan 2021), 409-416.

diye isimlendirilen formlara göre değerlendirmeye tabi tutmaktadır. Anlaşılan o ki Secâvendî'nin remizleri, Tayfur -1 Secâvendî'ye, Secâvendî dışındakiler ise Tayfur -2 Semerkandî'ye arz edilmektedir. Tayfur -1 Secâvendî Abdulkadir b. Muhammed el-Antâkî tarafından 1133/1720 tarihinde yazılmış ve Meclis-i Huffâz âzâlarından Zeyrek Cami Hatibi Hafız Hüseyin Efendi'den kuruma intikal etmiştir. Tayfûr – 2 Semerkandî ise Muhammed Arif b. Ahmed el-Mûnisî tarafından 1228/1813 tarihinde yazılmış ve Meclis-i Huffâz âzâlarından Hulusi Efendi tarafından kuruma emanet bırakılmıştır. Kurul tarafından 1990'lı yıllarda ve 2000'li yılların başlarında Kurul üyeleri Ahmet Anlatan, Davut Kaya ve Din İşleri Yüksek Kurulu uzmanı Mustafa Varlı tarafından bu iki eser üzerinde bazı çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar neticesinde Türkiye'de basılan Mushafların genelinde vakf işaretleri bakımından mutabakat bulunduğu, ancak bazı noktalarda farklılıklar olduğu ifade edilmiştir.⁴⁰

Türkiye'de basılan Mushaflarda Secâvendî'nin belirlediği vakf remizleri belirleyici olduğundan çalışmanın bütünlüğü açısından öncelikle müellifin vakf tasnifi ele alınacak, sonrasında eserle-Mushafın örtüşüp örtüşmediği araştırılacaktır. Müellifin kısa hal tercümesine dipnotta temas edilecek, eseri ve vakf çeşitleri ise kısa ve öz olarak ana metinde verilecektir.

1. Muhammed b. Tayfûr es-Secâvendî

Ebû Abdillâh (Ebu Ca'fer) Muhammed b. Tayfur es-Secâvendî el-Gaznevî'nin hayatı hakkında kaynaklarda yeterli bilgi mevcut değildir. Bu sebeple gerek İbnü'l-Kıftî, Zehebî ve İbnü'l-Cezerî gibi önceki müellifler gerekse Ömer Nasûhi Bilmen gibi tabakat eseri telif eden sonraki müellifler⁴¹ ve yine günümüzde onunla ilgili ilmî çalışma yapan araştırmacılar⁴² Secâvendî'yi daha çok eserleriyle tanıtmayı tercih etmişlerdir.⁴³

⁴⁰ Coşkun, *Mushaf Basımına Yansıyan Yönüyle Secâvendî'nin Vakf Sisteminin Yeniden Okunması Eleştiriler-Tepkiler*, 5.

⁴¹ Bilmen, *Büyük Tefsir Tarihi*, 2/487.

⁴² Şahin Nas, *İbn Tayfur es-Secâvendî Hayatı Eserleri ve Tefsirdeki Metodu* (Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1996), 11; Coşkun, *Mushaf Basımına Yansıyan Yönüyle Secâvendî'nin Vakf Sisteminin Yeniden Okunması Eleştiriler-Tepkiler*, 109; Karagöz, "Vakf-ı Câizi Doğru Anlamak", 319-360.

⁴³ Verilen sınırlı bilgiye göre Secâvendî'nin Kâbil ile Gazne şehirleri arasındaki Secâvend köyünde dünyaya geldiği tahmin edilmektedir. İlmî müktesebatını, yaşadığı yer olan Gazne'de elde ettiği söylenmektedir. Bu tahminlerin ötesinde kesin olan bir şey vardır ki o da Secâvendî'nin Horasan bölgesi âlimlerinden oluşu ve hicrî VI. asırda yaşadığıdır. Vefat tarihi olarak da 560/1165 yılı bilinmektedir. (İbnü'l-Cezerî, *Gâyetü'n-nihâye*, 2/139). Secâvendî, bir süre tahsil maksadıyla Gazne şehrinde bulunduğu için Gaznevî nisbesiyle anılmıştır. İlk müelliflerden olan İbnü'l-Kıftî'nin eserinde Secâvendî hakkında yazdıkları birkaç satırı geçmemektedir. İbnü'l-Cezerî ve Zehebî gibi müelliflerin, İbnü'l-Kıftî'nin

a. Secâvendî'nin *İlelû'l-Vukûf* Adlı Eseri

Secâvendî'nin vakf ve ibtidâ konusundaki en kapsamlı eseri olup Muhammed b. Abdullah b. Muhammed el-Îdî tarafından tahkîk yapılarak üç cilt halinde neşredilmiş, Muhsin Haşim Derviş de eser üzerinde doktora ve tahkîk çalışması yaparak onu *Kitâbü'l-vakf ve'l-ibtidâ* adıyla yayınlamıştır.⁴⁴

Secâvendî, eserinde vakf ve ibtidâ ilmiyle ilgili genel bilgiler vermiş, âyet ve hadisler ışığında konuları işlemiş ve bu alanda mâhir âlimlerin eserlerine atıfta bulunarak onların görüşlerinden istifade etmiştir. Ardından vakf çeşitlerini, mertebelerini açıklamış ve vakf sonrası ibtidânın nereden yapılması gerektiğini ortaya koymuştur. Vakf çeşitleri konusunda önceki müelliflerden tamamen ayrışarak kendine özgü bir üslup geliştirmiş, vakf çeşitlerini altılı sistem üzerine inşa etmiştir. Bunlardan beş tanesi mümkün/câiz kapsamda mütalaa edilirken, bir tanesi ise câiz olmayan kısımda değerlendirilmiştir. Câiz olanlar da kendi içerisinde her biri diğerine nazaran kuvvet bakımından farklılık arz etmektedir. Bunlar, kuvvetliden

söylediklerine herhangi bir ilavede bulunmadıkları görülmektedir. Ayrıca İbnü'l-Cezerî'nin nakline göre Zehebî, Secâvendî'nin hocalarına ve öğrencilerine dair herhangi bir bilgisinin bulunmadığını dile getirmiştir. Bilgi için bk.: İbnü'l-Cezerî, *Gâyetü'n-Nihâye*, 2/139.

Öte yandan Secâvendî'nin vefat tarihi hakkında ihtilaf söz konusudur. Zira İbnü'l-Kiftî, vefat tarihi için VI. asrın ortalarını işaret ederken, Safedî ise (560/1165) yılı olduğunu söylemiş genelde bu tarih, sonraki müellifler tarafından genel kabul görmüştür. Bu konularda bilgi için bk.: Cemâlüddîn İbnü'l-Kiftî, *İnbâhü'r-ruvât alâ enbâhi'n-nühât* (Kahire: Daru'l-Fikr, 1986), 3/152; Ebü's-Safâ (Ebû Saîd) Salâhuddîn Halîl b. İzziddîn Aybeg b. Abdillâh es-Safedî, *Kitâbü'l-vâfi bi'l-vefeyât* (Berlin: Das Arabsche Buch, 1999), 3/178.

Secâvendî, diğer konulara dair eserler kaleme almış olmakla beraber vakf ve ibtidâ alanında yapmış olduğu çalışmasıyla meşhur olmuştur. Zira o, ihtiyaca binâen bu eserini kaleme almış ve onun kaleme aldığı bu esere *İlelû'l-vukûf*, *Kitâbü'l-vakf*, *Kitâbü'l-vakf ve'l-ibtidâ* ve *Kitâbü'l-vukûf* olmak üzere dört isim verilmiştir. Bilgi için bk.: Secâvendî, *İlelû'l-vukûf*, 9-18.

İlelû'l-vukûf ismi meşhur olduğu için biz, bu çalışmamızda bu ismi kullanmış bulunuyoruz. Diğer taraftan Secâvendî'nin eserinde kendisinden önce bu alanda söz sahibi olan Nehhâs, İbn Evs el-Mukrî ve Dâni gibi müelliflere ve eserlerine hiç değinmemesi, dikkat çekicidir. Bilgi için bk.: Maşalı, *Tarihi ve Temel Meseleleriyle Kıraat İlmi*, 148.

Secâvendî'nin eserinde değinip de öne çıkardığı müelliflere gelince bunlardan birisi, açıklamalarda detaya inmesinden ötürü Ebû Nasr Mansûr b. İbrâhîm el-İrâkî'nin (ö. 1077) *el-Mekâtî ve'l-mebâdî fi'l-vukûf* isimli eseri ile Ebû Muhammed el-Hasen b. Ali b. Said el-Ammânî'nin *el-Mürşîd* isimli eseridir. Secâvendî, *el-Mürşîd*'i vakf ve ibtidâ konusu dışında farklı konulara girmesi ve bu alandaki beklentilere cevap vermemesi yönünden eleştirmiş, bu konudaki boşluğu doldurmak ve beklentilere cevap verebilmek için bu eseri telif etmiştir. Geniş bilgi için bk.: Secâvendî, *İlelû'l-vukûf*, 1/9-18.

⁴⁴ Tayyar Altıkulaç, "Secâvendî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2009), 36/268.

zayıfa doğru sıralandığında; *lazım, mutlak, câiz, mücevvez, murahhas* şeklinde bir tasnif oluşacaktır.⁴⁵ Câiz olmayan vakfa gelince müellifin ل harfiyle remzettği “مالا يجوز الوقف” “*Vakf yapmak câiz değildir.*” ifadesiyle tarif ettiği vakf çeşididir.⁴⁶

b. Secâvendî'nin Vakf Tasnifi ve Kullandığı Remizler

i. Vakf-ı Lâzım (م): Sonrası ile lafız ve anlam yönüyle irtibatı olmayan

lafızlar üzerinde yapılan vakf çeşididir. Secâvendî'nin ifadesiyle vakf yapılmaması halinde mananın değiştiği ve kelimelerin çirkinleştiği yerlerde yapılan vakftir. Bir başka ifadeyle vakf yapılması zorunlu olan, vakf yapılmaması durumunda mananın bozulmasına sebebiyet veren en kuvvetli vakf mahallidir.⁴⁷ Bu nedenle bu vakf remzinin bulunduğu yerde vakf yapmak gerekir. Zira Secâvendî'ye göre bir lafızda vasl yapılması halinde mana değişiyor veya bozuluyorsa vakf yapılması zorunlu olur. Bu meyanda Kur'ânî mefhumu bilinçli bir şekilde tahrif ve tağyir etmek üzere yapılan vakflar masum karşılanmamış, bunun dışında iyi niyetle makul mahalde yapılan vakflar ise muteber sayılmıştır.⁴⁸ Öte yandan sonraki cümle ile lafız ve anlam yönüyle bağı olsa bile âyet sonlarında (fasl) vakf yapmak, Hz. Peygamber'in ilk zamanlardaki okuyuşunu tatbik etmek anlamında sünnettir. Bundan ötürü fasl dışında uygun yerde vakf yapmak câiz olmakla beraber âyet sonlarında vakf yapmak İbnü'l-Enbârî, Nehhâs, Dâni, İbnü'l-Cezerî gibi kıraat âlimlerine göre daha faziletli bir amel olarak görülmüştür.⁴⁹

⁴⁵ Secâvendî, *İlelül'l-vukûf*, 1/169.

⁴⁶ Bazı müellifler es-Secâvendî için altı tür vakftan bahsetmiş olsalar da dikkatli incelendiğinde vakf türü bakımından aslında beş türden bahsettiği görülecektir. Nitekim konu hakkında incelemeleri bulunan müelliflerden bazıları da mevzuu bu minvalde ele almışlardır. Bilgi için bk.: Secâvendî, *İlelül'l-vukûf*, 1/116-153.

⁴⁷ Secâvendî, *İlelül'l-vukûf*, 1/62.

⁴⁸ Ebû Abdullah Muhammed b. Tayfûr es-Secâvendî, *Kitâbü'l-vakf ve'l-ibtidâ*, thk. Muhsin Haşim Derviş (Ürdün: Dâru'l-Menâhic, 2001), 128; Ebû'l-Hayr Şemsüddin Muhammed b. Muhammed b. Muhammed b. Alî b. Yûsuf el-Cezerî, *en-Neşr fi'l-kıraati'l-aşr*, nşr. Ali Muammer Debbâ (Beyrut: Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, ts.), 1/231-232; Muhammed et-Tâhir b. Muhammed b. Muhammed et-Tâhir, *et-Tahrîr ve't-tenvîr* (Tunus: Dâru't-Tûnisîyye, 1984), 1/83; Mehmet Kara, *Kıraat ve Tefsir Boyutuyla Vakf-ı lâzım* (İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2020), 22; Ömer Özbek, “Kur'an'ı Nasıl Okuyalım ve Anlayalım”, *Uluslararası Erciyes Bilimsel Araştırmalar Kongresi Kayseri*, (2019), 147-148.

⁴⁹ Dâni, *el-Muktefâ*, 145; Ebû Abdullah Muhammed b. Ebûbekr İbnü'l-Kayyim el-Cevziyye, *Zâdu'l-Meâd*, thk. Şuayb el-Arnâvût-Abdulkâdir el-Arnâvût (Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1996), 1/327; Enes Yarız, “Âyetlerin Sonunda Vakf Meselesi”, *İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 9/1 (2018), 164.

Secâvendî'nin sistematîğindeki vakf-ı lâzım remzi, diğer secâvendlere nazaran daha az görülmektedir. Nitekim Secâvendî'ye atfedilen *el-Kavlü'l-hâzim fi'l-vakfi'l-lâzım* isimli risalede vakf-ı lâzım sayısının 80 adet olduğu bildirilmiş, Türkiye'de basılan Mushaflarda da vakf-ı lâzım sayısının 83 veya 84 civarında olduğu tespit edilmiştir.⁵⁰

ii. Vakf-ı Mutlak (ط): Vakf sonrası ibtidâ yapmanın güzel olduğu vakf çeşididir. Genelde muzârî kipten mâzîye, mâzî kipten muzârîye, haber formundan hikâyeye, hikâyeye formundan habere intikal gibi kip ve formlar arasına, yine vakf sonrasında mübtedâ ile başlanan yerlere remzedilen vakf işaretidir.⁵¹ Mutlak lafzı da lâzım, câiz ve ruhsat gibi bir kayıtla mukayyet olmadığını ifade etmektedir. Remzedildiği yerde geçilmesine cevaz verilse de vakf yapmak evlâdır. Zira vakf yapıldığında birbiriyle ilintisi olmayan yerler birbirinden ayrılmış olacaktır.⁵²

iii. Vakf-ı Câiz (ج): Vakf-ı câiz, vakf yapılan mahallin öncesi ve sonrasıyla irtibatı nedeniyle vakfın da vaslın da câiz olduğu yerlerde yapılan vakf çeşididir.⁵³ Vakfedilen yere nispetle durum farklılık arz etmektedir. Secâvendî, uygun gördüğü bu vakf remzinin öncesi ve sonrasına bazen vasletmenin bazen vakfetmenin gerekli olduğuna dair ifadeler zikretmiş, bazen de herhangi bir kayıt düşmeksizin yalnız vakf-ı câiz remzini vermekle yetinmiştir.⁵⁴ Örneğin; vaslın evla olduğu yerlere “والوصل اجوز”; vakfın evlâ olduğu yerlere “لاختلاف الجمليتين لاختلاف النظم”; her ikisinin (vasl/vakf) müsâvi olduğu yerlere ise “لعطف الجمليتين متفقتين” ifadesini açıklayıcı bilgi olarak vermiştir.⁵⁵ Dolayısıyla müellifin vakf-ı câiz remziyle işaret ettiği yerlerde homojen bir durum söz konusu olmayıp aksine vaslın evlâ, vakfın evlâ ve

⁵⁰ Recep Koyuncu, *Teoriden Pratiğe Vakf ve İbtidâ - Kur'ân-ı Kerîm'in Anlaşılması Bağlamında-* (Konya: Hacıveysizade İlim ve Kültür Vakfı, 2022), 151; Hasan Bulut, “Secâvendî'ye Göre Kur'ân'daki Vakf-ı Lâzım Remizlerinde Vasl Yapmanın Anlama Etkisi”. *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi* 27/1 (2023), 123. -120-135; Mehmet Kara, “Vakf-ı Lâzım ile İlgili Tespit ve Tahliller”, *Kilitbahir* 18 (Mart 2021), 13.

⁵¹ Secâvendî, *İlelül-vukûf*, 1/125-127.

⁵² Ebû'l-Fazl Celâlüddîn Abdurrahmân b. Ebî Bekr b. Muhammed el-Hudayrî es-Suyûtî, *el-İtkân fî Ulûmi'l-Kur'ân*, thk. Mustafa Şeyh Mustafa, (Beyrut: Müessesetü'r-Risale, 1429/2008), 179-180; Abdurrahman Çetin, *Kur'ân İlimleri ve Kur'ân-ı Kerim Tarihi* (İstanbul: 1982), 272; Yusuf Yurt, “Secavend Durakları ve Tefsirle İrtibatı” *Gümüşhane Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 12/23 (2023/1), 359-360.

⁵³ Secâvendî, *İlelül-vukûf*, 1/128.

⁵⁴ Geniş bilgi için bk.: Karagöz, “Vakf-ı Câizi Doğru Anlamak”, 321-362.

⁵⁵ Koyuncu, *Kur'ân-ı Kerîm'in Anlaşılmasında Vakf İbtidânın Rolü*, 147.

vaslın/vakfın müsâvi olduğu üç durum söz konusudur.⁵⁶

iv. Vakf-ı Mücevvez li Vechin (ج): Secâvendî bu türün tarifini sarîh bir şekilde vermemekle birlikte vakf-ı mücevvez li vechin ismini verip “ج” harfiyle remzettği yerlerin genel özelliğine bakıldığında bu yerlerde vaslın evlâ, irap bakımından tevili mümkün olabilmesi yönüyle de vakfın uygun olduğu görülecektir.⁵⁷ Diğer bir ifadeyle vakfın da vaslın da mümkün olabildiği, ancak söz konusu mahaldeki iki farklı iraptan birini tercih etme durumundan ötürü vaslın öncelendiği vakf mahallidir. Yalnız şunu da ifade etmek gerekir ki müellif, câiz vakf olmasını dikkate almış olmasından kaynaklı olsa gerek muhtemel iraba matuf, bu tür yerlerde açıklayıcı uzun ifadelere yer vermemiştir.⁵⁸

⁵⁶ Vakf-ı câizle ilgili Secâvendî'ye yöneltilen eleştiriler de vardır. Nitekim Yûsuf 12/24. “وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهٖ وَهَمَّ بِهَا ج لَوْلَا اَنْ رَّا بُرْهَانَ رَبِّهٖ” “Kadın onu kesinlikle arzulamıştı; eğer rabbinin işaret ve ikazını görmeseydi o da kadını arzulardı.” ifadesindeki vakfın mahalline dair birçok ifade dile getirilmiştir. Zira âyetin nasıl anlaşılacağı ile ilgili tefsirlerde en çok tartışılan konu Hz. Yusuf'un (a.s.) Züleyha ile beraber olmayı aklından geçirip geçirmediğidir. Âyetteki vakf durumu da bu tercihe göre şekillenmektedir. Bu bağlamda tefsirlerde öncelikli olarak âyetle geçen “هَمَّ” fiilinin anlamı üzerinde durulmuş, ayrıca Hz. Yusuf'un o zaman peygamber olup olmadığı ve peygamberlerin masumiyeti gibi konular tartışılmıştır. Âlimlerin genel kanaati de “وَهَمَّ بِهَا” ifadesini sonrasına vaslederek Hz. Yusuf'un Züleyhâ'ya meyletmediği yönünde olmuştur. Secâvendî'nin “وَهَمَّ بِهَا ج” vakf tercihinin göre hareket edildiğinde ise mana Hz. Yusuf'un Züleyhâ'ya meylettiğini kabul etme şeklinde anlaşılabilir. [Rivâyetler ve bu rivâyetlere yapılan tenkitler hakkında geniş bilgi için bk.: Ebû Abdillâh (Ebû'l-Fazl) Fahrüddîn Muhammed b. Ömer b. Hüseyin er-Râzî, *Mefâtihu'l-gayb* (Beyrut: Dâru'l-Fikr, 1401/1981), 18/117-124; Secâvendî, *İlelû'l-vukûf*, 2/596].

⁵⁷ Secâvendî, *İlelû'l-vukûf*, 1/130.

⁵⁸ Vakf-ı mücevvez li vechin ile ilgili yöneltilen eleştiriye gelince et-Tevbe 9/128. “لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيْزٌ رُّزَّ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ” “Andolsun, size içinizden öyle bir peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya uğramanız ona ağır gelir, size çok düşkündür” ifadesi buna örnek olarak verilebilir. Mushaflarda bu âyetle “عَزِيْزٌ” kelimesi üzerinde vakf-ı mücevvez bulunmaktadır. Cumhurun âyetteki tercihinin göre “عَزِيْزٌ” lafzı sonrasında gelen “عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ” kısmına bağlıdır ve mana “Sizin sıkıntıya düşmeniz ona ağır gelir” şeklindedir. Secâvendî'nin vakf sisteminde ise “عَزِيْزٌ” lafzında “ز” remzi bulunmaktadır. Bu duruma göre “عَزِيْزٌ” lafzı öncesinde geçen “رَسُولٌ” kelimesinin sıfatıdır ve dolayısıyla mana da “Andolsun size içinizden izzetli ve şerefli bir peygamber gelmiştir” şeklinde anlaşılmaktadır. Bu konuda müstakil bir çalışma yapan M. Zeki Duman da aynı konuyu Mushaftaki görüntü üzerinden gündeme getirerek Secâvendî'nin burada hata ettiğini ve bu işaretin Mushaflardan kaldırılması gerektiğini ifade etmiştir. [M. Zeki Duman, *Tefsir, Te'vil ve Tefsirde Temel İlkeler Açısından Secâvendilerde Manaya Tesir Eden Önemli Üç Hata*,

v. Vakf-ı Murahhas Zarûreten (ص): Vakf öncesi ve sonrası birbiriyle ilintisi olan yerde, sözün uzunluğu sebebiyle nefesin kesilmesi ya da yetersiz kalması gibi durumlarda yapılan vakftır. Vakf yapılması halinde, sonrası anlaşılır bir cümle olduğundan, geriden almaksızın devam edilir. Çünkü bu cümleler her ne kadar birbiriyle ilintisi olsa da her biri yargı bildirmesi bakımından müstakil birer cümle hüviyetindedir. Yargı bildiren cümlelerin bir araya gelmesinden ötürü cümleler uzamış ve nefesin yetersiz kalması söz konusu olmuştur. Bundan ötürü bu cümleleri zarûreten bölme durumu hâsıl olmuş ve *vakf-ı murahhas zarûreten* ismini almıştır. Öte yandan Secâvendî vakf-ı murahhas olarak belirlediği kimi yerlere “ص” harfini nakşetmiş olsa da bu özelliğe hâiz her bir yere bu vakfı remzetmiş değildir. Vakf ve ibtidâ konusunda onun vakf sistemini esas alanlar, vakf-ı murahhas özelliğine sahip olup da “ص” harfi bulunmayan kimi yerlerde bu mantığı işletebilirler. Böylelikle tilâvet esnasında nefese bağlı problemlerin oluşmasını engellemiş olurlar.⁵⁹

vi. Vakf-ı Memnu' (لا يجوز الوقف): Secâvendî, eserinde vakf-ı memnu' isimli bir başlık açıp bu vakf çeşidini kapsamlı bir şekilde tanımlayıp ortaya koymasa da vakf-ı memnu' işaretini remzettği yerlere bakıldığında devamından, geriden almaksızın okumayı kabîh saydığı anlaşılabacaktır. Bir başka ifadeyle müellif, bu vakf remziyle vakf yapılmaması gerektiğini, dolaylı da olsa devamından ibtidâ yapmanın kerihliğini ortaya koyarak anlatmıştır.⁶⁰ Benzer bir ifadeyi İbnü'l-Cezerî, vakf-ibtidâ konusunda bilgi sahibi müelliflerin, “*Şu gibi yerlerde vakf yapılmaz.*” derken bu ifadeyle “*Mâbadinden/sonrasından başlanmaz.*” ifadesiyle ortaya koyduklarını bildirmiştir.⁶¹

Secâvendî sisteminde vakf-ı memnu', durulmaması gereken yere konulmaktadır. Çünkü bu vakf remzinin konulduğu yerin öncesi ve sonrası hem lafız hem de mana yönüyle birbiriyle ilişkilidir. Öte yandan müellifin belirlediği bu vakf işareti yalnız âyet sonunda bulunmaz. Çoğunlukla âyet

Tarihten Günümüze Kur'an'a Yaklaşımlar (Ankara: Özkan Matbaacılık, 2010), 514.] Ancak konu dikkatle incelendiğinde Secâvendî'nin de burada vaslı esas aldığı anlaşılabacaktır. Zira kendisi burada vakf yapılabileceğine dair bir görüş olduğunu söyledikten sonra bunun zayıf bir görüş olduğunu ve evlâ olanın burada vakf yapılmaması gerektiğini “ولا وقف في الآيات” “Âyette vakf yoktur.” ifadesiyle ortaya koymuştur. (Secâvendî, *İlelü'l-vukûf*, 2/562).

⁵⁹ Maşalı, *Tarihi ve Temel Meseleleriyle Kıraat İlmi*, 151.

⁶⁰ Secâvendî, *İlelü'l-vukûf*, 1/148-149.

⁶¹ İbnü'l-Cezerî, *en-Nesr*, 1/230-231.

sonu olmak üzere âyet ortasında da bulunmaktadır. Genellikle âyet sonunda bulunması, onun meseleye âyet merkezli değil de anlam merkezli yaklaştığının göstergesidir.

2. Secâvendî Belirlediği Vakf Remizleri Dışındaki Remizler

Yukarıda verilen vakf remizleri “لا، ص، ج، ز، ط، م” bizzat Secâvendî'nin belirlediği vakf remizleridir. Türkiye'de basılan Mushaflarda büyük oranda Secâvendî'nin vakf sistemi esas alınmış, yalnız bu Mushaflarda Secâvendî'ye ait olmayan bazı remiz/sembollere de yer verilmiştir. Secâvendî'ye ait olmayanlar üzerinde tafsillatlı olarak durulmayacak yalnız isimleri ve sembolleri verilmekle yetinilecektir. Bunlar; birbirine yakın, birbiri ardınca gelen iki ayrı yerde bulunan, üçgen şeklinde piramite benzer üçer noktadan ibaret “—” vakf-ı mu'âneka/murâkabedir.⁶² Latif bir şekilde durmayı ifade eden “ف” vakf-ı latiftir.⁶³ Geçmek durmaktan evlâ “قد قيل” de denilen “ق” vakf-ı kad'dır.⁶⁴ Durmanın güzel olduğu önceki vakfın hükmünün geçerli olduğu “ك” vakf-ı kezâliktir.⁶⁵ Rükû işareti anlamında olup âyet sonlarında bulunan “ع” vakf-ı rükû'dur.⁶⁶

3. Vakıf Remizlerinin Günümüz Mushaflarına Yansıması

Türkiye'de basımı yapılan Mushaflar, DİB Mushafları İnceleme ve Kiraat Kurulunun onayına sunulmaktadır. Ancak basılan mushaflarda yasal olarak bu mührü taşıma şartı aranmadığından tedavülde bulunan Mushaflarda bu mührü taşımayanlar da vardır. Öte yandan Kurulun onayını alan Mushaflarda secâvend olarak isimlendirilen Secâvendî'ye ait remizlerin

⁶² İbnü'l-Cezerî, *en-Neşr*, 1/237.

⁶³ Ahmet Madazlı, *Tecvid İlmi* (Kayseri: Erciyes Üniversitesi Yayınları, 1994), 63.

⁶⁴ Yavuz Fırat, *Kur'ân Tilavetinin Kuralları* Tecvid (Kayseri: Kimlik Yayınları, 2014), 134; Mustafa Karagöz, “Secâvendî'nin 'İlelû'l-Vukûf Adlı Eserindeki Kad Kile nin Kullanımı Üzerine Bir Tahlil”, *Bilimname* 47 (2022/1), 145-182.

⁶⁵ Nihat Temel, *Kiraat İlminde Vakf ve İbtidâ* (İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 1991), 65-79; Nihat Temel, “Tarihten Günümüze Kiraat İlmi”, *Uluslararası Kiraat Sempozyumu* (Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2015), 284-288.

⁶⁶ Secâvendlerle ilgili detaylı bilgi için bk.: Hattât Osman Tâha, *Kur'ân-ı Kerîm, er-Resmü'l-Osmânî, el-Yemâmeh* (Beyrut: y.y., 2016); Abdullah Benli, *Hafs Rivâyetiyle Âsım Kiraatinin Tecvid Kuralları* (Kayseri: Kimlik Yayınları, ts.), 124.

yanı sıra Secâvendî'ye ait olmayan remizlere de yer verilmiştir.⁶⁷ Bu vakf remizlerine yukarıda temas edildiği için burada ayrıca değinilmeyecek yalnız bunların kaynağına temas edilmekle yetinilecektir. Örneğin; piramit şeklinde “ء — ء” üç nokta olan vakf-ı muâneka, ikisinden birinde durulan bir vakf çeşididir. Bu vakfın, hem Haddâd hem de Medine Mushaflarında zikredilmesi, bunun bu Mushaflardan kaynaklı olduğunu akla getirmektedir. “قف، ق، ك” remizleri ise Hindistan/Pakistan bölgesinde basılan Mushaflarda bulunan vakf remizleri arasındadır. Secâvendî'nin o bölgeden olması, Müslümanların Anadolu'ya geliş serüveni, Maverâünnehir bölgeleri ile var olan güçlü ilişki vb. sebepler, kültürel ve ilmî anlamda kendini göstermiştir. Bunun sonucu olarak Türkiye'de basılan Mushaflar, vakf işaretleri açısından Hindistan/Pakistan bölgesinde basılan Mushaflardan etkilenmiştir. Dolayısıyla Türkiye'de basılan Mushaflardaki bu vakf remizlerinin bu bölgede basılan Mushaflardan mülhem olduğu düşünülmektedir.⁶⁸ Son olarak âyet sonlarında olup âyet ortasında bulunmayan “vakf-ı rükû'nun/ع” kaynağına dair araştırma yapılmış yalnız “ركوع” kelimesinin sonundaki “ع” harfi remiz olarak belirlenmiştir” gibi ifade dışında bir bilgiye ulaşılamamıştır.⁶⁹

Türkiye'de basılan Mushaflardaki vakf işaretlerini incelemede esas alınan *İlelül'l-vukûf*'un yanı sıra Tayfur -2 Semerkandî'yi hatırlamak gerekir. Zira bunlar, Tayfur -1 Secâvendî ve Tayfur -2 Semerkandî diye isimlendirilen formlardır. Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu, vakf işaretleri bakımından Mushaf tetkikini bu iki forma göre değerlendirmektedir.⁷⁰ Kanaatimizce Tayfur -1 Secâvendî ile Mushafın *İlelül'l-vukûf*'a olan uygunluğu aranırken, Tayfur -2 Semerkandî ile de Secâvendî'de bulunmayan vakf remizlerinin Semerkandî'ye uygunluğu araştırılmaktadır.

Türkiye'deki Mushaflarda büyük oranda Secâvendî'nin vakf remizleri esas alındığı için bundan sonraki süreçte bu müellifin vakf remizleri üzerinde durulmuştur. Secâvendî'nin remizlerinin Türkiye'de basılan Mushaflara ne oranda yansıdığı Tablo 2'de verilmiştir. Bu yapılırken de öncelikle

⁶⁷ Çalışmada dikkate aldığımız ve baştan sona Secâvendî'nin eseriyle karşılaştırdığımız eser için bk.: Kur'ân-ı Kerîm, Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu Başkanlığı (Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2020), 607-608.

⁶⁸ Uzun, “Mushafların Gelişim Süreci”, 411.

⁶⁹ Benli, *Hafs Rivâyetiyle Âsım Kıraatinin Tecvîd Kuralları*, 122-123.

⁷⁰ Coşkun, *Mushaf Basımına Yansıyan Yönüyle Secâvendî'nin Vakf Sisteminin Yeniden Okunması Eleştiriler-Tepkiler*, 5.

Secâvendî'nin *İlelû'l-vukûf*'unun Muhammed b. Abdullah b. Muhammed el-Îdî tahkîki ile Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu Başkanlığının onayından geçmiş DİB Yayınlarından 2020 baskılı bir Mushaf, sûre sûre âyet âyet karşılaştırılmış, farklılık olması halinde bunlar kronolojik olarak sıralanmıştır.

Usûl olarak öncelikle farklılık olan yerler tespit edilmiş, sonrasında ilgili âyet alınarak tabloda verilmiştir. Sadece ana metin değil farklılık olması halinde Muhammed el-Îdî'nin tahkik yaparken müracaat ettiği “أ, ب, ج, د” harfleriyle gösterilen dipnot kısmındaki nüshalar da dikkate alınmıştır. Öte yandan *İlelû'l-vukûf* ile Mushafın mutabık olduğu remizler tabloda gösterilmemiş yalnız ihtilaf olunan yerler gösterilmiştir.

-Tabloda kırmızı renkle ifade edilenler, Secâvendî'nin *İlelû'l-vukûf*'unda yer alan bilgiler, mavi renkle ifade edilenler ise Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu Başkanlığının onayından geçmiş DİB Yayınlarından 2020 baskılı Mushaftaki bilgilerdir.

-Kırmızı renkli bölümdeki “nüsha” sütunundaki harfler, *İlelû'l-vukûf*'un ana metnine göre farklılık arz eden yazmaların, eserin dipnot kısmındaki sembolleri ifade ederken; mavi renkli bölümdeki “nüsha” sütunundaki harfler de Mushaftaki farklı remizlerin hangi yazmaya göre şekillendiğini ifade etmektedir.

-Kırmızı renkli bölümdeki “remiz” sütunundaki harflerin *İlelû'l-vukûf* ile Mushafın farklılık arz ettiği remzin eserdeki halini ifade ederken; mavi renkli bölümdeki “remiz” sütunundaki harflerin de Mushaf ile eserin farklılık arz ettiği remzin Mushaftaki halini ifade etmektedir.

-Kırmızı renkli bölümdeki *İlelû'l-vukûf* ve rakamlar, tabloda yer alan âyetlerin eserdeki sayfa karşılığını verirken; mavi renkli bölümdeki Mushaf ve rakamlar ise söz konusu tablodaki âyetlerin Mushaftaki sayfa aralığını vermektedir.

Tablo 2. Karşılaştırma Tablosu

Sûre	Nüsha	Remz	İlelû'l-Vukûf, 1/171-412	Nüsha	Remz	Mushaf, 1-73
Bakara 2/10	-	-	وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ	-	لا	وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ
Bakara 2/87	-	ج	فَقَرِيقًا كَذَّبْتُمْ	د	ز	فَقَرِيقًا كَذَّبْتُمْ
Bakara 2/101	-	ز	كَانْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ	ج, د	-	كَانْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

Bakara 2/138	-	ج ز	مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً	-	ز	مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً
Bakara 2/139	-	ط	وَنَحْنُ لَهُ مُخْلِصُونَ ⁷¹	-	لا	وَنَحْنُ لَهُ مُخْلِصُونَ
Bakara 2/150	أ	ز	لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ	ب	ق	لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ
Bakara 2/151	-	-	مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ	-	ط	مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ
Bakara 2/165	-	-	أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا	-	لا	أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا
Bakara 2/169	ب	لا	بِالسَّوءِ وَالْفَحْشَاءِ	-	-	بِالسَّوءِ وَالْفَحْشَاءِ
Bakara 2/177	-	لا	وَابْنِ السَّبِيلِ	-	-	وَابْنِ السَّبِيلِ
Bakara 2/216	-	ط	وَهُوَ خَيْرٌ	-	ج	وَهُوَ خَيْرٌ
Bakara 2/217	ج	ط	أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْثَرُ عِنْدَ اللَّهِ	-	ج	أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْثَرُ عِنْدَ اللَّهِ
Bakara 2/234	-	ط	أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا	-	ج	أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا
Bakara 2/251	-	-	فَهَزَمُوهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ	-	لا	فَهَزَمُوهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ
Bakara 2/255	ج	ج	لَا تَأْخُذْهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ	ج	ط	لَا تَأْخُذْهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ
Bakara 2/259	-	ج	وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّأْ	-	ط	وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّأْ
Bakara 2/266	-	ز	وَلَهُ ذُرِّيَّتٌ ضَعَفَاءُ	ج د	ص	وَلَهُ ذُرِّيَّتٌ ضَعَفَاءُ
Bakara 2/268	-	ق	وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ	د	ج	وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ
Bakara 2/285	ج ب	ج	بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ	-	قف	بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ
Bakara 2/286	-	ج	وَاغْفِرْ لَنَا	-	قف	وَاغْفِرْ لَنَا
Bakara 2/286	-	ج	وَارْحَمْنَا	-	قف	وَارْحَمْنَا
Âl-i İmrân 3/3	-	-	التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ	-	لا	التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ
Âl-i İmrân 3/19	أ	ط	عِنْدَ اللَّهِ الْأَسْلَامَ	-	قف	عِنْدَ اللَّهِ الْأَسْلَامَ

⁷¹ Sonrasındaki "أَمْ تَقُولُونَ" ifadesini gâib siga ile okuyanlar, vakf-ı mutlak "ط" ile vakfederler. Ebû Amr Osmân b. Saîd b. Osmân Dâni, *Kitâbu't-teysîr fi'l-karââtî's-seb'*, thk. Halef b. Hammûd b. Sâlim es-Sağdalî (b.y.: Dâru'l-Endülü, 1436/2015); 287; Abdu'l-Fettâh Pâluvi, *Zübdetü'l-irfân* (İstanbul: el-Mektebetü'l-Hanîfiyye, ts.), 30.

Âl-i İmrân 3/21	-	ز	بَغِيرِ حَقٍّ ⁷²	-	لا	بَغِيرِ حَقٍّ
Âl-i İmrân 3/37	-	ص	وَأَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا ⁷³	-	لا	وَأَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا
Âl-i İmrân 3/37	-	-	وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا	أ	ط	وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا
Âl-i İmrân 3/45	-	-	وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ	-	لا	وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ
Âl-i İmrân 3/49	-	ج	بَايَةً مِنْ رَبِّكُمْ ⁷⁴	-	لا	بَايَةً مِنْ رَبِّكُمْ
Âl-i İmrân 3/52	-	-	أَمَّا بِاللَّهِ	ب	ج	أَمَّا بِاللَّهِ
Âl-i İmrân 3/106	أ	ج	اسْوَدَّتْ وَجُوهُهُمْ	ب	قف	اسْوَدَّتْ وَجُوهُهُمْ
Âl-i İmrân 3/112	-	-	وَكَانُوا يَعْتَدُونَ	أ, ب	قف	وَكَانُوا يَعْتَدُونَ
Âl-i İmrân 3/113	-	-	وَهُمْ يَسْجُدُونَ	-	قف	وَهُمْ يَسْجُدُونَ
Âl-i İmrân 3/119	ج, د	-	وَإِذَا لَقَوْكُمْ قَالُوا آمَنَّا	ب	ق	وَإِذَا لَقَوْكُمْ قَالُوا آمَنَّا
Âl-i İmrân 3/132	-	ط	لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ⁷⁵	-	ج	لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ
Âl-i İmrân 3/135	-	-	إِلَّا اللَّهُ	-	ص	إِلَّا اللَّهُ
Âl-i İmrân 3/181	-	ج	الْأَنْبِيَاءِ بِغَيْرِ حَقٍّ ⁷⁶	-	لا	الْأَنْبِيَاءِ بِغَيْرِ حَقٍّ

⁷² Sonrasındaki “وَيَقْتُلُونَ” lafzını “وَيَقَاتِلُونَ” şeklinde okuyanlar, vakf-ı mücevvez “ز” ile vakfederler. (Dâni, *Teysîr*, 309; Pâluvî, *Zübdetü'l-irfân*, 40).

⁷³ Sonrasındaki “وَكَفَّلَهَا” lafzını tahfifle “وَكَفَّلَهَا” şeklinde okuyanlar, vakf-ı murahhas “ص” ile vakfederler. (Dâni, *Teysîr*, 310; Pâluvî, *Zübdetü'l-irfân*, 40).

⁷⁴ Sonrasındaki “لَيْ” lafzını kesra ile “لَيْ” şeklinde okuyanlar, vakf-ı câiz “ج” ile vakfederler. (Dâni, *Teysîr*, 311; Pâluvî, *Zübdetü'l-irfân*, 41).

⁷⁵ Sonrasındaki “وَسَارِعُوا” lafzını vav harfi olmaksızın “سَارِعُوا” şeklinde okuyanlar, vakf-ı câiz ile vakf yapmazlar. (Dâni, *Teysîr*, 315; Pâluvî, *Zübdetü'l-irfân*, 43).

⁷⁶ Sonrasındaki “وَنَقُولُ” ifadesini gâib siga ile “وَيَقُولُ” şeklinde okuyanlar, vakf-ı câiz “ج” ile vakfederler. (Pâluvî, *Zübdetü'l-irfân*, 44).

Sûre	Nüsha	Remz	İlelü'l-Vukûf, 1-2/415-530	Nüsha	Remz	Mushaf, 77- 173
en-Nisâ 4/11	-	ط	أَيُّهُمْ أَقْرَبُ لَكُمْ نَفْعًا	ج	ج	أَيُّهُمْ أَقْرَبُ لَكُمْ نَفْعًا
en-Nisâ 4/60	ب	ج	أَمَرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ	د	ط	أَمَرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ
en-Nisâ 4/62	ب	ق	ثُمَّ جَاءُوكَ يَخْلُقُونَ	ج د	-	ثُمَّ جَاءُوكَ يَخْلُقُونَ
en-Nisâ 4/88	ب	ط	فِي الْمُنَافِقِينَ فَتَتَبِعِ	-	-	فِي الْمُنَافِقِينَ فَتَتَبِعِ
en-Nisâ 4/98	ب	لا	وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا	-	-	وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا
en-Nisâ 4/100	-	ج	مُرَاعِمًا كَثِيرًا وَسَعَةً	أ	ط	مُرَاعِمًا كَثِيرًا وَسَعَةً
en-Nisâ 4/118	أ	ط	لَعَنَهُ اللَّهُ	ب	م	لَعَنَهُ اللَّهُ
en-Nisâ 4/160	-	-	عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ كَثِيرًا	-	لا	عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ كَثِيرًا
en-Nisâ 4/168	-	-	وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ طَرِيقًا	-	لا	وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ طَرِيقًا
en-Nisâ 4/176	ب	ج	إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهَا وَلَدٌ	ج	ط	إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهَا وَلَدٌ
el-Mâide 5/12	-	ج	مِنْهُمْ اثْنِي عَشَرَ نَفِيسًا	أ د	ط	مِنْهُمْ اثْنِي عَشَرَ نَفِيسًا
el-Mâide 5/37	أ د ب	ج	بِخَارِجَيْنِ مِنْهَا	-	ز	بِخَارِجَيْنِ مِنْهَا
el-Mâide 5/45	-	ط	أَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ ⁷⁷	-	لا	أَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ
el-Mâide 5/45	-	ط	وَالسِّنَّ بِالسِّنِّ ⁷⁸	-	لا	وَالسِّنَّ بِالسِّنِّ
el-Mâide 5/46	أ	لا	وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ⁷⁹	-	-	وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ
el-Mâide 5/52	-	لا	نَادِمِينَ ⁸⁰	أ	ط	نَادِمِينَ

⁷⁷ Sonrasındaki "وَالْعَيْنَ" lafzını ve sonraki ifadeleri damme ile "وَالْعَيْنُ" şeklinde okuyanlar, vakf-ı mutlak "ط" ile vakfederler. (Dânî, *Teysîr*, 334; Pâluvî, *Zübdetü'l-irfân*, 51).

⁷⁸ Sonrasındaki "وَالْجُزُوعُ" lafzını damme ile "وَالْجُزُوعُ" şeklinde okuyanlar, vakf-ı mutlak "ط" ile vakfederler. (Dânî, *Teysîr*, 334; Pâluvî, *Zübdetü'l-irfân*, 51).

⁷⁹ Sonrasındaki "وَلِيُحْكَمْ" lafzının lamını kesra, mimini fetha ile "وَلِيُحْكَمْ" şeklinde okuyanlar, vakf-ı memnu' ile vaslederler. (Dânî, *Teysîr*, 334; Pâluvî, *Zübdetü'l-irfân*, 51).

⁸⁰ Sonrasındaki "وَيَقُولُ" fiili nasb ile "وَيَقُولُ" şeklinde okuyanlar, vakf-ı memnu' "لا" ile vaslederler. (Pâluvî, *Zübdetü'l-irfân*, 51).

el-Mâide 5/54	-	لا	يَقُومُ يُحْيِيهِمْ وَيُحْيِيوَنَ	-	-	يَقُومُ يُحْيِيهِمْ وَيُحْيِيوَنَ
el-Mâide 5/106	-	ط	وَلَا تَكُنْمْ شَهَادَةً ⁸¹	-	-	وَلَا تَكُنْمْ شَهَادَةً
el-En'âm 6/54	-	ط	عَلَى نَفْسِهِ الرُّحْمَةُ ⁸²	-	لا	عَلَى نَفْسِهِ الرُّحْمَةُ
el-En'âm 6/80	-	-	كُلُّ شَيْءٍ عِلْمًا	-	ط	كُلُّ شَيْءٍ عِلْمًا
el-En'âm 6/109	-	ط	وَمَا يُشْعِرُكُمْ ⁸³	-	لا	وَمَا يُشْعِرُكُمْ
el-En'âm 6/152	ب	ج	نَفْسًا إِلَّا وُشْعَهَا	-	-	نَفْسًا إِلَّا وُشْعَهَا
el-En'âm 6/152	أ	ط	لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ⁸⁴	-	لا	لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ
el-En'âm 6/163	-	ز	وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ	-	-	وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ
el-A'râf 7/29	-	-	قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ	-	قف	قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ
el-A'râf 7/43	أ	ج	لِلَّهِ الَّذِي هَدَيْنَا لِهَذَا	-	-	لِلَّهِ الَّذِي هَدَيْنَا لِهَذَا
el-A'râf 7/44	-	لا	عَلَى الظَّالِمِينَ	-	-	عَلَى الظَّالِمِينَ
el-A'râf 7/54	ب	ط	النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَبِيبًا ⁸⁵	-	لا	النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَبِيبًا
el-A'râf 7/73	ب	ج	هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ	-	-	هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ
el-A'râf 7/92	أ	ز	كَأَن لَّمْ يَغْنَوْا فِيهَا	-	ج *	كَأَن لَّمْ يَغْنَوْا فِيهَا
el-A'râf 7/183	-	-	وَأْمَلِي لَهُمْ	-	ط	وَأْمَلِي لَهُمْ

⁸¹ "شَهَادَةً" lafzını tenvinle "شَهَادَةٌ" şeklinde okuyanlar, vakf-ı mutlak "ط" ile vakfederler. (Pâluvî, *Zübdetü'l-irfân*, 52).

⁸² Sonrasındaki "أَنَّهُ" lafzını kesra ile "إِنَّهُ" şeklinde okuyanlar, vakf-ı mutlak "ط" ile vakfederler. (Dâni, *Teysîr*, 341; Pâluvî, *Zübdetü'l-irfân*, 54).

⁸³ Sonrasındaki "أَنَّهُا" lafzını kesra ile "إِنَّهَا" şeklinde okuyanlar vakf-ı mutlak "ط" ile vakfederler. (Dâni, *Teysîr*, 346; Pâluvî, *Zübdetü'l-irfân*, 56).

⁸⁴ Sonrasındaki "وَأَنَّ" lafzındaki hemzeyi kesra ile "وَأَنَّ" şeklinde okuyanlar, vakf-ı mutlak "ط" ile vakfederler. (Dâni, *Teysîr*, 351; Pâluvî, *Zübdetü'l-irfân*, 57).

⁸⁵ Sonrasındaki "وَالشَّمْسُ" lafzını ve sonrakileri damme ile "وَالشَّمْسُ" şeklinde okuyanlar, vakf-ı mutlak "ط" ile vakfederler. (Dâni, *Teysîr*, 356; Pâluvî, *Zübdetü'l-irfân*, 59).

Sûre	Nüsha	Remz	İlelü'l-Vukûf, 2/531-634	Nüsha	Remz	Mushaf, 176- 262
el-Enfâl 8/5	-	-	رُبُّكَ مِنْ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ	-	ص	رُبُّكَ مِنْ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ
el-Enfâl 8/5	-	-	لَكَارِهِونَ	-	لا	لَكَارِهِونَ
el-Enfâl 8/6	-	-	وَهُمْ يَنْظُرُونَ	-	ط	وَهُمْ يَنْظُرُونَ
el-Enfâl 8/46	د	ط	وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ	-	-	وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ
el-Enfâl 8/69	-	-	عَنِمْتُمْ خَلَالًا طَيِّبًا	-	ز	عَنِمْتُمْ خَلَالًا طَيِّبًا
et-Tevbe 9/23	أ	ج	عَلَى الْإِيمَانِ	ب د	ط	عَلَى الْإِيمَانِ
et-Tevbe 9/30	-	ط	فَاتْلُهُمُ اللَّهُ	-	ز	فَاتْلُهُمُ اللَّهُ
et-Tevbe 9/38	أ	ج	فِي الْأَجْزَةِ إِلَّا قَلِيلٌ	-	-	فِي الْأَجْزَةِ إِلَّا قَلِيلٌ
et-Tevbe 9/87	د	لا	مَعَ الْخَوَالِفِ	-	-	مَعَ الْخَوَالِفِ
et-Tevbe 9/111	د	ج	بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ	ب د ج	ط	بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ
Yûnus 10/1	-	ط	الرَّ	-	قف	الرَّ
Yûnus 10/35	أ	ز	فَمَا لَكُمْ	-	قف	فَمَا لَكُمْ
Yûnus 10/63	-	-	أَمِنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ	-	ط	أَمِنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ
Yûnus 10/81	-	-	مَا جِئْتُمْ بِهِ السَّخَرُ	-	ط	مَا جِئْتُمْ بِهِ السَّخَرُ
Hûd 11/1	ب	ط	الرَّ	-	قف	الرَّ
Hûd 11/18	-	لا	يُغْرَضُونَ عَلَى رَبِّهِمْ	-	-	يُغْرَضُونَ عَلَى رَبِّهِمْ
Hûd 11/106	-	-	لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ	-	لا	لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ
Yûsuf 12/1	ب	ط	الرَّ	-	قف	الرَّ
Yûsuf 12/1	أ	ط	آيَاتِ الْكِتَابِ الْمُبِينِ	-	قف	آيَاتِ الْكِتَابِ الْمُبِينِ
Yûsuf 12/67	-	ط	عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ	-	ج	عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ
Yûsuf 12/69	ب	لا	أَوَى إِلَيْهِ أَخَاهُ	-	-	أَوَى إِلَيْهِ أَخَاهُ
Yûsuf 12/96	أ	لا	فَارْتَدَّ بِصِيرًا	-	ج	فَارْتَدَّ بِصِيرًا

Yûsuf 12/108	ب	ج	أَدْعُوا إِلَى اللَّهِ	-	-	أَدْعُوا إِلَى اللَّهِ
Yûsuf 12/110	-	-	فَتُجِى مِنْ نَشَاءٍ	-	ط	فَتُجِى مِنْ نَشَاءٍ
er-Ra'd 13/1	أ	ط	الْمَرْ	ج	قف	الْمَرْ
er-Ra'd 13/2	-	م	السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ	-	-	لِسَمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ
er-Ra'd 13/2	ب	ط	تَرَوْنَهَا	-	-	تَرَوْنَهَا
er-Ra'd 13/7	ب	ط	إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ	-	-	إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ
er-Ra'd 13/18	-	-	لَهُمْ سَوَاءُ الْحِسَابِ	-	لا	لَهُمْ سَوَاءُ الْحِسَابِ
er-Ra'd 13/25	ب	ط	وَلَهُمْ سَوَاءُ الدَّارِ	-	-	وَلَهُمْ سَوَاءُ الدَّارِ
er-Ra'd 13/31	ب	ج	لَهْدَى النَّاسِ جَمِيعًا	ج	ط	لَهْدَى النَّاسِ جَمِيعًا
İbrâhîm 14/1	ب	ط	الرَّ	-	قف	الرَّ
İbrâhîm 14/40	-	-	الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي	ب	ق	الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي
İbrâhîm 14/44	-	-	يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ	-	لا	يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ
el-Hicr 15/1	-	ط	الرَّ	-	قف	الرَّ
el-Hicr 15/12	-	-	فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ	-	لا	فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ
el-Hicr 15/19	-	لا	شَيْءٍ مُؤْزُونَ	أ د	-	شَيْءٍ مُؤْزُونَ
en-Nahl 16/4	ب	لا	فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ	-	-	فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ
en-Nahl 16/55	أ	ج	فَتَمْتَعُوا	-	قف	فَتَمْتَعُوا
en-Nahl 16/127	-	لا	وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ	-	-	وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ
Sûre	Nûsha	Remz	İlelû'l-Vukûf, 2/635-794	Nûsha	Remz	Mushaf, 266-396
el-İsrâ 17/74	-	لا	تَزَكُّنُ إِلَيْهِمْ شَيْئًا قَلِيلًا	-	ق	تَزَكُّنُ إِلَيْهِمْ شَيْئًا قَلِيلًا
el-Kehf 18/21	أ	لا	لَا رَيْبَ فِيهَا	-	ج	لَا رَيْبَ فِيهَا
el-Kehf 18/22	-	-	كُلُّبُهُمْ رَجْمًا بِالْغَيْبِ	أ	ج	كُلُّبُهُمْ رَجْمًا بِالْغَيْبِ
el-Kehf 18/22	أ	ط	قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ بِعَدَّتِهِمْ	-	-	قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ بِعَدَّتِهِمْ
el-Kehf 18/22	-	-	مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ	-	قف	مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ

el-Kehf 18/22	ب	ق	فِيهِمْ مِنْهُمْ أَحَدًا	-	ع	فِيهِمْ مِنْهُمْ أَحَدًا
Meryem 19/5	ج	لا	مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا	-	ج	مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا
Meryem 19/23	ب	ز	وَكُنْتُ نَسِيًّا مَنْسِيًّا	-	-	وَكُنْتُ نَسِيًّا مَنْسِيًّا
Meryem 19/29	أ، ج	ج	فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ	-	قف	فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ
Meryem 19/30	أ، ب	ج	قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ	-	قف	قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ
Meryem 19/38	د	ط	يَوْمَ يَأْتُونَنَا	-	ج	يَوْمَ يَأْتُونَنَا
Meryem 19/39	-	م	إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ	-	ج	إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ
Meryem 19/56	أ	لا	إِنَّهُ كَانَ صَدِيقًا نَبِيًّا	ب	ق	إِنَّهُ كَانَ صَدِيقًا نَبِيًّا
Meryem 19/84	أ	ز	إِنَّمَا نَعُدُّ لَهُمْ عَدًّا	-	ج	إِنَّمَا نَعُدُّ لَهُمْ عَدًّا
Tâhâ 20/30	-	-	هَٰزُونَ أَهْيَٰ	-	ج	هَٰزُونَ أَهْيَٰ
Tâhâ 20/33	-	-	كَفَىٰ نُسْخَاحًا كَثِيرًا	ج	لا	كَفَىٰ نُسْخَاحًا كَثِيرًا
Tâhâ 20/42	د	لا	وَلَا تَنِيَّا فِي ذِكْرِي	ب	ج	وَلَا تَنِيَّا فِي ذِكْرِي
Tâhâ 20/88	ب	لا	عِجْلًا جَسَدًا لَهُ خُورًا	-	-	عِجْلًا جَسَدًا لَهُ خُورًا
el-Enbiyâ 21/78	د	-	لِيُحْكِمَهُمْ شَاهِدِينَ	أ	لا	لِيُحْكِمَهُمْ شَاهِدِينَ
el-Enbiyâ 21/85	ب	ق	كُلٌّ مِنَ الضَّالِّينَ	-	ج	كُلٌّ مِنَ الضَّالِّينَ
el-Hac 22/12	-	ق	هُوَ الضَّالُّ الْبَعِيدُ	-	-	هُوَ الضَّالُّ الْبَعِيدُ
el-Mü'minûn 23/7	-	-	فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ	-	ج	فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ
el-Mü'minûn 23/8	-	-	وَعَهْدُهُمْ رَاعُونَ	-	لا	وَعَهْدُهُمْ رَاعُونَ
el-Mü'minûn 23/35	-	لا	مُخْرَجُونَ	ج	ص	مُخْرَجُونَ
el-Mü'minûn 23/111	-	ط	بِمَا صَبَرُوا ⁸⁶	-	لا	بِمَا صَبَرُوا
Nûr 24/8	-	-	إِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ	-	لا	إِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ
Nûr 24/58	-	-	صَلَاةَ الْعِشَاءِ	-	قف	صَلَاةَ الْعِشَاءِ

⁸⁶ Sonrasındaki “إِنَّهُمْ” lafzındaki hemzeyi kesra ile “إِنَّهُمْ” şeklinde okuyanlar, vakf-ı mutlak “ط” ile vakf yaparlar. (Dânî, *Teysîr*, 446; Pâluvî, *Zübdetü'l-irfân*, 98).

el-Furkân 25/45	-	-	عَلَيْهِ دَلِيلًا	-	لا	عَلَيْهِ دَلِيلًا
eş-Şuarâ 26/14	-	-	فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ	-	ج	فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ
eş-Şuarâ 26/20	-	-	وَأَنَا مِنَ الضَّالِّينَ	-	ط	وَأَنَا مِنَ الضَّالِّينَ
eş-Şuarâ 26/59	-	-	نَبِي إِسْرَءِيلَ	-	ج	نَبِي إِسْرَءِيلَ
eş-Şuarâ 26/72	-	-	إِذْ تَدْعُونَ	-	لا	إِذْ تَدْعُونَ
eş-Şuarâ 26/76	-	لا	وَأَبَاؤُكُمْ الْأَقْدَمُونَ	-	-	وَأَبَاؤُكُمْ الْأَقْدَمُونَ
eş-Şuarâ 26/209	د	-	ذِكْرِي	-	قف	ذِكْرِي
en-Neml 27/1	أ	ط	طَسُّ	-	قف	طَسُّ
en-Neml 27/51	-	ط	كَانَ عَاقِبَةُ مَكْرِهِمْ ⁸⁷	-	لا	كَانَ عَاقِبَةُ مَكْرِهِمْ
el-Kasas 28/23	-	سكته	حَتَّى يُصْدِرَ الرِّجَاءَ	-	-	حَتَّى يُصْدِرَ الرِّجَاءَ
el-Kasas 28/88	-	-	لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ	-	قف	لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
el-Ankebût 29/1	-	ط	الْمَ	-	قف	الْمَ
el-Ankebût 29/25	-	-	وَمَا لَكُمْ مِنْ نَاصِرِينَ	-	ق	وَمَا لَكُمْ مِنْ نَاصِرِينَ
Sûre	Nüsha	Remz	İlelû'l-Vukûf, 2-3/797-933	Nüsha	Remz	Mushaf, 403- 497
er-Rûm 30/1	أ	ط	الْمَ	-	قف	الْمَ
er-Rûm 30/4	-	-	يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ	-	لا	يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ
er-Rûm 30/8	-	ط	فِي أَنْفُسِهِمْ	-	قف	فِي أَنْفُسِهِمْ
er-Rûm 30/25	ب	ق	ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةُ	-	-	ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةُ

⁸⁷ Sonrasındaki “أَنَا” lafzındaki hemzeyi kesra ile “إِنَّا” şeklinde okuyanlar, vakf-ı mutlak “ط” ile vakf yaparlar. (Pâluvi, Zübdetü'l-irfân, 104).

er-Rûm 30/30	أ	-	النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ	-	ق	النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ
er-Rûm 30/47	د	لا	وَكَانَ حَقًّا	-	-	وَكَانَ حَقًّا
Lokmân 31/1	أ	ط	الْمَّ	-	قف	الْمَّ
Lokmân 31/6	ب	ق	اللَّهُ يَغْيِرْ عِلْمَ	-	لا	اللَّهُ يَغْيِرْ عِلْمَ
Lokmân 31/10	-	م	السَّمَوَاتِ يَغْيِرْ عَمَدَ	-	-	السَّمَوَاتِ يَغْيِرْ عَمَدَ
Lokmân 31/10	ب	ط	يَغْيِرْ عَمَدَ تَرَوْنَهَا	-	-	يَغْيِرْ عَمَدَ تَرَوْنَهَا
Lokmân 31/16	-	هـ	يَأْتِ بِهَا اللَّهُ	-	ط	يَأْتِ بِهَا اللَّهُ
Lokmân 31/34	-	-	وَيُنْزِلُ الْغَيْثَ	-	ج	وَيُنْزِلُ الْغَيْثَ
es-Secde 32/1	أ	ط	الْمَّ	-	قف	الْمَّ
es-Secde 32/24	-	لا	بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا	-	ط	بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا
el-Ahzâb 33/23	-	ط	وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا	-	لا	وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا
el-Ahzâb 33/35	د	لا	وَالذَّاكِرَاتِ	-	-	وَالذَّاكِرَاتِ
Sebe' 34/15	ب	ط	بَلَدَةً طَيِّبَةً	-	-	بَلَدَةً طَيِّبَةً
Sebe' 34/54	ب	لا	وَيَبِّينَ مَا يَشْتَهُونَ	-	-	وَيَبِّينَ مَا يَشْتَهُونَ
Fâtîr 35/19	-	-	الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ	-	لا	الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ
Fâtîr 35/20	-	-	وَلَا التَّوْرُ	-	لا	وَلَا التَّوْرُ
Yâsîn 36/35	-	ط	لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ	-	لا	لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ
Yâsîn 36/39	أ	ط	كَالْغُرُجُونِ الْقَدِيمِ	-	-	كَالْغُرُجُونِ الْقَدِيمِ
es-Sâffât 37/12	-	-	بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُونَ	-	ص	بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُونَ
es-Sâffât 37/13	-	-	لَا يَذْكُرُونَ	-	ص	لَا يَذْكُرُونَ
es-Sâffât 37/14	-	-	يَسْتَسْخِرُونَ	-	ص	يَسْتَسْخِرُونَ
es-Sâffât	-	-	وَعِظَامَنَا إِنَّا لَمَبْعُوثُونَ	-	لا	وَعِظَامَنَا إِنَّا لَمَبْعُوثُونَ

37/16						
es-Sâffât 37/23	-	-	إِلَى صَرَاطِ الْجَجِيمِ	-	لا	إِلَى صَرَاطِ الْجَجِيمِ
es-Sâffât 37/66	أ	ج	فَمَالُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ	-	ط	فَمَالُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ
es-Sâffât 37/159	-	-	عَمَّا يَصِفُونَ	-	لا	عَمَّا يَصِفُونَ
es-Sâffât 37/165	-	-	وَأَنَا لَنَحْنُ الصَّافُونَ	-	ج	وَأَنَا لَنَحْنُ الصَّافُونَ
Sâd 38/30	-	-	إِنَّهُ أَوَّابٌ	-	ط	إِنَّهُ أَوَّابٌ
Sâd 38/33	د	ج	رُدُّوْهَا عَلَيَّ	-	ط	رُدُّوْهَا عَلَيَّ
Sâd 38/54	أ	لا	مَا لَهُ مِنْ نَفَادٍ	ج	ج	مَا لَهُ مِنْ نَفَادٍ
Sâd 38/62	-	ج	نَعْدُهُمْ مِنَ الْأَشْرَارِ	-	ط	نَعْدُهُمْ مِنَ الْأَشْرَارِ
ez-Zümer 39/8	أ	ز	قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا	ب	ق	قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا
ez-Zümer 39/23	أ	ز	كِتَابًا مُتَشَابِهًا مَّثَانِيَّ	ب	ق	كِتَابًا مُتَشَابِهًا مَّثَانِيَّ
ez-Zümer 39/44	-	ز	السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ	-	ط	السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
ez-Zümer 39/54	-	ز	أَنْ يَأْتِيَكُمْ الْعَذَابُ	أ	-	أَنْ يَأْتِيَكُمْ الْعَذَابُ
ez-Zümer 39/67	أ	ز	حَقُّ قَدَرِهِ	ب	ق	حَقُّ قَدَرِهِ
el-Mü'min 40/28	-	-	وَقَالَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ	ب	ق	وَقَالَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ
el-Mü'min 40/70	-	-	وَبِمَا أَرْسَلْنَا بِهِ رُسُلَنَا	-	قف	وَبِمَا أَرْسَلْنَا بِهِ رُسُلَنَا
Fussilet 41/12	-	-	الدُّنْيَا بِمَصَابِيحٍ	-	ق	الدُّنْيَا بِمَصَابِيحٍ
eş-Şûrâ 42/2	ج	ط	عَسَقُ	-	قف	عَسَقُ
eş-Şûrâ 42/10	أ	ز	عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ	ب	ق	عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ
eş-Şûrâ 42/48	أ ، ب	ج	مِنَّا رَحْمَةٌ فَرِحَ بِهَا	د	ط	مِنَّا رَحْمَةٌ فَرِحَ بِهَا

ez-Zuhruf 43/20	أ	ز	مَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ	ب	ق	مَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ
ez-Zuhruf 43/45	أ	ز	مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا	ب	ق	مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا
ed-Duhân 44/2	-	-	وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ	-	لا	وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ
ed-Duhân 44/23	ب	لا	فَأَشْرِ بِعِبَادِي لَيْلًا	-	-	فَأَشْرِ بِعِبَادِي لَيْلًا
ed-Duhân 44/28	أ	ج	كَذَلِكَ	-	قف	كَذَلِكَ
ed-Duhân 44/43	-	-	إِنْ شَجَرَتِ الرَّقُومُ	-	لا	إِنْ شَجَرَتِ الرَّقُومُ
ed-Duhân 44/45	-	-	يَغْلِي فِي الْبُطُونِ	-	لا	يَغْلِي فِي الْبُطُونِ
ed-Duhân 44/47	ب	ق	إِلَى سَوَاءِ الْجَحِيمِ	-	ج	إِلَى سَوَاءِ الْجَحِيمِ
ed-Duhân 44/49	ب	لا	دُقِّ	-	ج لا	دُقِّ
ed-Duhân 44/54	ب	ط	كَذَلِكَ	-	قف	كَذَلِكَ
ed-Duhân 44/54	أ	م	بِخُورٍ عَيْنٍ	ج	ط	بِخُورٍ عَيْنٍ
Sûre	Nûsha	Remz	İlelü'l-Vukûf, 3/938-979	Nûsha	Remz	Mushaf, 500- 527
el-Câsiye 45/28	أ	ط	وَتَرَى كُلَّ أُمَّةٍ جَائِيَةٍ ⁸⁸	-	قف	وَتَرَى كُلَّ أُمَّةٍ جَائِيَةٍ
el-Câsiye 45/31	أ	ج	وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا	د	قف	وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا
el-Ahkâf 46/ 12	أ	ز	لِيُنذِرَ الَّذِينَ ظَلَمُوا	-	ق	لِيُنذِرَ الَّذِينَ ظَلَمُوا
el-Ahkâf 46/17	أ	ز	اللَّهُ وَيَلِكُ أَمِنْ	ب	ق	وَيَلِكُ أَمِنْ

⁸⁸ Sonrasındaki “كُلُّ أُمَّةٍ” lafzındaki “ك” harfindeki damme okuyanlar, vakf-ı mutlak “ط” ile vakf yaparlar ifadesine rağmen Mushafta “قف” remzi bulunmaktadır. (Pâluvî, *Zübdetü'l-irfân*, 125).

el-Ahkâf 46/21	-	م	وَأَذْكُرْ أَخَا عَادٍ	أ د ب	ط	وَأَذْكُرْ أَخَا عَادٍ
Muhammed 47/4	-	-	يَشَاءُ اللَّهُ لَا تُنْصَرُ مِنْهُمْ	-	لا	يَشَاءُ اللَّهُ لَا تُنْصَرُ مِنْهُمْ
Muhammed 47/16	-	-	مَاذَا قَالَ إِنْشَاءً	-	قف	مَاذَا قَالَ إِنْشَاءً
Muhammed 47/21	-	-	طَاعَةٌ وَقَوْلٌ مَعْرُوفٌ	-	قف	طَاعَةٌ وَقَوْلٌ مَعْرُوفٌ
Muhammed 47/31	ج	ط	مِنْكُمْ وَالصَّابِرِينَ ⁸⁹	-	لا	مِنْكُمْ وَالصَّابِرِينَ
el-Fetih 48/21	ج	ج	قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا	د ب أ	ط	قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا
el-Fetih 48/29	أ	ج	وَمَنْ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ	-	قف	وَمَنْ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ
el-Hucurât 49/16	أ	ط	اللَّهُ بِدِينِكُمْ	-	-	اللَّهُ بِدِينِكُمْ
Kâf 50/1	ب د	ط	ق	-	قف	ق
Kâf 50/38	أ	ز	فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ	ب	ق	فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ
ez-Zâriyât 51/1	-	ط	وَالذَّارِيَاتِ ذُرُوءًا	-	لا	وَالذَّارِيَاتِ ذُرُوءًا
ez-Zâriyât 51/52	-	ج	سَاجِدٌ أَوْ مُكْنُوتٌ	ج د	-	سَاجِدٌ أَوْ مُكْنُوتٌ
ez-Zâriyât 51/53	ب	ج	بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَآغُوتٌ	-	-	بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَآغُوتٌ
et-Tûr 52/11	-	-	يُؤْمِنُ لِلْمُكَذِّبِينَ	-	لا	يُؤْمِنُ لِلْمُكَذِّبِينَ
en-Necm 53/16	-	-	مَا يَغْشَى	أ ج	لا	مَا يَغْشَى
en-Necm 53/33	-	-	أَفَرَأَيْتِ اللَّذِي تَوَلَّى	ج	لا	أَفَرَأَيْتِ اللَّذِي تَوَلَّى
en-Necm 53/37	-	-	وَأَبْرَاهِيمَ الَّذِي وَفَّى	ج	لا	وَأَبْرَاهِيمَ الَّذِي وَفَّى
en-Necm 53/38	-	-	وَأَزْوَاجَهُمْ وَأَزْوَاجَهُنَّ	ج	لا	وَأَزْوَاجَهُمْ وَأَزْوَاجَهُنَّ

⁸⁹ Sonrasındaki "وَنَبَلُّوا" lafzındaki "و" harfini iskan ile okuyanlar, vakf-ı mutlak "ط" ile vakf yaparlar. (Dâni, *Teyisîr*, 515; Pâluvî, *Zübdetü'l-irfân*, 127).

en-Necm 53/39	-	-	إِلَّا مَا سَعَىٰ	ج	لا	إِلَّا مَا سَعَىٰ
en-Necm 53/40	ب	ص	وَأَنْ سَعِيَهُ سَوْفَ يُرَىٰ	ج	ص	وَأَنْ سَعِيَهُ سَوْفَ يُرَىٰ
en-Necm 53/41	-	-	يُجْزِيهِ الْجَزَاءَ الْأَوْفَىٰ	ج	لا	يُجْزِيهِ الْجَزَاءَ الْأَوْفَىٰ
en-Necm 53/42	-	-	وَأَنْ إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنتَهَىٰ	ج	لا	وَأَنْ إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنتَهَىٰ
en-Necm 53/43	-	-	هُوَ أَضْحَكَ وَأَبْكَىٰ	ج	لا	هُوَ أَضْحَكَ وَأَبْكَىٰ
en-Necm 53/44	-	-	وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتٌ وَأَحْيَا	ج	لا	وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتٌ وَأَحْيَا
en-Necm 53/45	-	-	الدَّكْرَ وَالْأُنثَىٰ	ج	لا	الدَّكْرَ وَالْأُنثَىٰ
en-Necm 53/46	-	-	مِنْ تُطْفِئُ إِذَا تُمْنَىٰ	ص	لا	مِنْ تُطْفِئُ إِذَا تُمْنَىٰ
en-Necm 53/47	-	-	النَّشْأَةَ الْأُخْرَىٰ	ج	لا	النَّشْأَةَ الْأُخْرَىٰ
en-Necm 53/48	-	-	وَأَنَّهُ هُوَ أَعْنَىٰ وَأَقْنَىٰ	ج	لا	وَأَنَّهُ هُوَ أَعْنَىٰ وَأَقْنَىٰ
en-Necm 53/49	-	-	وَأَنَّهُ هُوَ رَبُّ الشَّعْرَىٰ	ج	لا	وَأَنَّهُ هُوَ رَبُّ الشَّعْرَىٰ
en-Necm 53/50	-	-	عَادَا الْأُولَىٰ	ج	لا	عَادَا الْأُولَىٰ
en-Necm 53/51	-	-	وَتُؤَمِّدُونَ مِمَّا آتَقَىٰ	ج	لا	وَتُؤَمِّدُونَ مِمَّا آتَقَىٰ
en-Necm 53/52	-	-	وَقَوْمٌ نُوحٍ مِنْ قَبْلُ	ج	ط	وَقَوْمٌ نُوحٍ مِنْ قَبْلُ
Sûre	Nûsha	Remz	İlelül'l-Vukûf, 3/985-1049	Nûsha	Remz	Mushaf, 530- 568
er-Rahmân 55/4	ب	ط	عَلَّمَهُ الْبَيَانَ	-	-	عَلَّمَهُ الْبَيَانَ
er-Rahmân 55/67	-	-	آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	ج	ج	آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ
er-Rahmân 55/69	-	-	آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	-	ج	آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

er-Rahmân 55/71	-	-	آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	-	ج	آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ
er-Rahmân 55/75	-	-	آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	ج	ج	آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ
Vâkıa 56/41	-	-	وَأَصْحَابُ الشِّمَالِ	-	لا	وَأَصْحَابُ الشِّمَالِ
el-Mücâdele 58/1	أ، ج	ز	وَتُشْتَكِي إِلَى اللَّهِ	ب	ق	وَتُشْتَكِي إِلَى اللَّهِ
el-Haşr 59/9	-	-	بِهِمْ خَصَاصَةً	ب	ط	بِهِمْ خَصَاصَةً
el-Haşr 59/12	-	-	لِيُؤْلَى الْأَذْبَارُ	-	قف	لِيُؤْلَى الْأَذْبَارُ
el-Mümteherine 60/1	أ، ج	ز	تُسْأَلُونَ إِلَيْهِمْ بِالْمُؤَدَّةِ	ب	ق	تُسْأَلُونَ إِلَيْهِمْ بِالْمُؤَدَّةِ
es-Saf 61/5	ب	ج	أَبِي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ	د، أ، ج	ط	أَبِي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ
el-Cuma 62/2	أ، ج	ز	الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ	ب	ق	الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ
et-Talâk 65/2	د	ط	يَجْعَلُ لَهُ مَخْرَجًا	-	لا	يَجْعَلُ لَهُ مَخْرَجًا
et-Talâk 65/10	-	-	الَّذِينَ آمَنُوا	-	ج	الَّذِينَ آمَنُوا
et-Talâk 65/12	-	-	عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ	-	لا	عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
et-Tahrîm 66/ 4	-	ط	وَصَالِحِ الْمُؤْمِنِينَ	ب، د	ج	وَصَالِحِ الْمُؤْمِنِينَ
el-Kalem 68/11	-	-	هَمَّازٍ مَشَاءٍ بِنَمِيمٍ	-	لا	هَمَّازٍ مَشَاءٍ بِنَمِيمٍ
el-Kalem 68/12	-	-	مَنَاعٍ لِّلْخَيْرِ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ	-	لا	مَنَاعٍ لِّلْخَيْرِ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ
el-Kalem 68/13	-	-	عُثْلٍ بَعْدَ ذَلِكَ رَنِيمٍ	-	لا	عُثْلٍ بَعْدَ ذَلِكَ رَنِيمٍ
el-Kalem 68/39	-	-	إِنَّ لَكُمْ لَمَا تَحْكُمُونَ	-	ج	إِنَّ لَكُمْ لَمَا تَحْكُمُونَ
el-Hâkka 69/6	-	-	بِرِّيحٍ صَرْصَرٍ عَاتِيَةٍ	-	لا	بِرِّيحٍ صَرْصَرٍ عَاتِيَةٍ
el-Hâkka 69/19	-	-	هَآؤُمْ أَفْرَوْا كِتَابِيَةً	-	ج	هَآؤُمْ أَفْرَوْا كِتَابِيَةً
el-Hâkka 69/20	-	-	أَبَى مُلَاقٍ حِسَابِيَةً	-	لا	أَبَى مُلَاقٍ حِسَابِيَةً

el-Hâkka 69/25	-	-	لَمْ أُوتِ كِتَابِيَّةٌ	أ، ج	ج	لَمْ أُوتِ كِتَابِيَّةٌ
el-Hâkka 69/26	-	-	وَلَمْ أَذِرْ مَا حِسَابِيَّةٌ	ج	ج	وَلَمْ أَذِرْ مَا حِسَابِيَّةٌ
el-Hâkka 69/27	-	-	يَا لَيْتَهَا كَانَتِ الْقَاضِيَّةُ	أ، ج	ج	يَا لَيْتَهَا كَانَتِ الْقَاضِيَّةُ
el-Hâkka 69/28	-	-	مَا أَغْنَىٰ عَنِّي مَالِيَّةٌ	-	ج	مَا أَغْنَىٰ عَنِّي مَالِيَّةٌ
el-Meâric 70/1	ب	ق	بِعَذَابٍ وَاقِعٍ	-	لا	بِعَذَابٍ وَاقِعٍ
el-Meâric 70/3	أ	ج	مِنَ اللَّهِ ذِي الْمَعَارِجِ	-	ط	مِنَ اللَّهِ ذِي الْمَعَارِجِ
el-Meâric 70/6	-	-	إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا	-	لا	إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا
el-Meâric 70/8	-	-	تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْمُهْلِ	-	لا	تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْمُهْلِ
el-Meâric 70/9	-	-	الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ	-	لا	الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ
el-Meâric 70/11	-	-	مِنْ عَذَابٍ يَوْمِئِذٍ يَبِينُهُ	-	لا	مِنْ عَذَابٍ يَوْمِئِذٍ يَبِينُهُ
el-Meâric 70/12	-	-	وَصَاحِبَتِهِ وَأَخِيهِ	-	لا	وَصَاحِبَتِهِ وَأَخِيهِ
el-Meâric 70/13	-	-	وَفَصِيلَتِهِ الَّتِي تُتَوَكَّلُ	-	لا	وَفَصِيلَتِهِ الَّتِي تُتَوَكَّلُ
el-Meâric 70/14	-	-	ثُمَّ يُنْجِيهِ	-	لا	ثُمَّ يُنْجِيهِ
el-Meâric 70/15	-	ج	إِنَّهَا لَطَفُ	-	لا	إِنَّهَا لَطَفُ
el-Meâric 70/17	-	-	مَنْ أَذْبَرَ وَتَوَلَّى	-	لا	مَنْ أَذْبَرَ وَتَوَلَّى
el-Meâric 70/20	-	-	إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا	-	لا	إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا
el-Meâric 70/22	-	-	إِلَّا الْمُضَلِّينَ	-	لا	إِلَّا الْمُضَلِّينَ
el-Meâric 70/24	-	-	حَقِّ مَعْلُومٍ	-	لا	حَقِّ مَعْلُومٍ
el-Meâric 70/27	-	ط	رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ	-	ج	رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ

el-Meâric 70/28	-	-	غَيْرُ مَأْمُونٍ	-	ج	غَيْرُ مَأْمُونٍ
el-Meâric 70/32	-	-	وَعَهْدِهِمْ زَاعُونَ	-	ص	وَعَهْدِهِمْ زَاعُونَ
el-Meâric 70/33	-	-	بِشَهَادَاتِهِمْ قَائِمُونَ	-	ص	بِشَهَادَاتِهِمْ قَائِمُونَ
el-Meâric 70/37	-	-	عَنِ الْيَمِينِ	-	لا	عَنِ الْيَمِينِ
el-Meâric 70/38	-	-	أَنْ يُدْخَلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ	-	لا	أَنْ يُدْخَلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ
Sûre	Nûsha	Remz	İlelû'l-Vukûf, 3/1051-1064	Nûsha	Remz	Mushaf, 569- 576
Nûh 71/5	-	-	قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا	-	لا	قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا
Nûh 71/8	-	-	إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جَهَارًا	-	لا	إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جَهَارًا
Nûh 71/11	-	-	عَلَيْكُمْ مَذَرَارًا	-	لا	عَلَيْكُمْ مَذَرَارًا
Nûh 71/15	-	-	سَبْعَ سَمَوَاتٍ طِبَاقًا	-	لا	سَبْعَ سَمَوَاتٍ طِبَاقًا
Nûh 71/17	-	-	مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا	-	لا	مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا
Nûh 71/23	-	-	وَدًّا وَلَا سُوعًا	-	لا	وَدًّا وَلَا سُوعًا
el-Cin 72/1	-	-	إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا	-	لا	إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا
el-Cin 72/2	-	-	وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا	-	لا	وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا
el-Cin 72/3	-	-	صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا	-	لا	صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا
el-Cin 72/4	-	-	عَلَى اللَّهِ شَطَطًا	-	لا	عَلَى اللَّهِ شَطَطًا
el-Cin 72/5	-	-	وَالْجِنَّ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا	-	لا	وَالْجِنَّ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
el-Cin 72/6	-	-	فَزَادُوهُمْ رَهَقًا	-	لا	فَزَادُوهُمْ رَهَقًا
el-Cin 72/7	-	-	أَنْ لَّنْ يَبْعَثَ اللَّهُ أَحَدًا	-	لا	أَنْ لَّنْ يَبْعَثَ اللَّهُ أَحَدًا
el-Cin 72/8	-	-	حَرَسًا شَدِيدًا وَشُهُبًا	-	لا	حَرَسًا شَدِيدًا وَشُهُبًا
el-Cin 72/9	-	-	مِنْهَا مَقَاعِدٌ لِلسَّمْعِ	-	لا	مِنْهَا مَقَاعِدٌ لِلسَّمْعِ
el-Cin 72/10	-	-	بِهِمْ رُبُّهُمْ رَشَدًا	-	لا	بِهِمْ رُبُّهُمْ رَشَدًا

el-Cin 72/11	-	-	كُنَّا طَرَائِقَ قَدَدًا	-	لا	كُنَّا طَرَائِقَ قَدَدًا
el-Cin 72/12	-	-	وَلَنْ نُعْجِزَهُ هَرَبًا	-	لا	وَلَنْ نُعْجِزَهُ هَرَبًا
el-Cin 72/13	-	-	بَحْسًا وَلَا رَهَقًا	-	لا	بَحْسًا وَلَا رَهَقًا
el-Cin 72/16	-	-	لَا سَقَيْنَاهُمْ مَاءً غَدَقًا	-	لا	لَا سَقَيْنَاهُمْ مَاءً غَدَقًا
el-Müzzemmil 73/1	-	-	يَا أَيُّهَا الْمَرْمِلُ	-	لا	يَا أَيُّهَا الْمَرْمِلُ
el-Müzzemmil 73/2	-	-	قُمْ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا	-	لا	قُمْ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا
el-Müzzemmil 73/3	-	-	أَوْ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا	-	لا	أَوْ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا
el-Müzzemmil 73/4	-	-	وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا	-	ط	وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا
el-Müzzemmil 73/5	-	-	عَلَيْكَ قَوْلًا نُبَيِّلًا	-	ط	عَلَيْكَ قَوْلًا نُبَيِّلًا
el-Müzzemmil 73/6	-	-	وَطَنًا وَأَقُومَ قِيَلًا	-	ط	وَطَنًا وَأَقُومَ قِيَلًا
el-Müzzemmil 73/7	-	-	سَبِّحْهَا طَرِيلًا	-	ط	سَبِّحْهَا طَرِيلًا
el-Müzzemmil 73/12	-	-	اَنكَا لَا وَجْجِيمًا	-	لا	اَنكَا لَا وَجْجِيمًا
el-Müzzemmil 73/13	أ	ز	ذَا غُصَّةٍ وَعَذَابًا أَلِيمًا	-	-	ذَا غُصَّةٍ وَعَذَابًا أَلِيمًا
el-Müzzemmil 73/17	أ	ز	يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا	ب	ق	يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا
el-Müddessir 74/8	-	-	فَإِذَا نُفِرَ فِي النَّافُورِ	-	لا	فَإِذَا نُفِرَ فِي النَّافُورِ
el-Müddessir 74/9	-	-	يَوْمَئِذٍ يَوْمٌ عَسِيرٌ	-	لا	يَوْمَئِذٍ يَوْمٌ عَسِيرٌ
el-Müddessir 74/11	-	-	وَمَنْ خَلَقْتُ وَحِيدًا	-	لا	وَمَنْ خَلَقْتُ وَحِيدًا
el-Müddessir 74/12	-	-	مَالًا مَمْدُودًا	-	لا	مَالًا مَمْدُودًا
el-Müddessir 74/13	-	-	وَبَيْنَ شُهُودًا	-	لا	وَبَيْنَ شُهُودًا

el-Müddessir 74/18	-	-	إِنَّهُ فَكَّرَ وَقَدَّرَ	-	لا	إِنَّهُ فَكَّرَ وَقَدَّرَ
el-Müddessir 74/19	-	-	فَقَتَّلَ كَيْفَ قَدَّرَ	-	لا	فَقَتَّلَ كَيْفَ قَدَّرَ
el-Müddessir 74/20	-	-	ثُمَّ قُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ	-	لا	ثُمَّ قُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ
el-Müddessir 74/21	-	-	ثُمَّ نَظَرَ	-	لا	ثُمَّ نَظَرَ
el-Müddessir 74/22	-	-	ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ	-	لا	ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ
el-Müddessir 74/23	-	-	ثُمَّ أَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ	-	لا	ثُمَّ أَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ
el-Müddessir 74/24	-	-	إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ يُؤْتَرُ	-	لا	إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ يُؤْتَرُ
el-Müddessir 74/32	-	-	كَأَلَا وَالْقَمَرِ	-	لا	كَأَلَا وَالْقَمَرِ
el-Müddessir 74/33	-	-	وَاللَّيْلِ إِذَا أَدْبَرَ	-	لا	وَاللَّيْلِ إِذَا أَدْبَرَ
el-Müddessir 74/34	-	-	وَالضُّبْحِ إِذَا أَشْفَرُ	-	لا	وَالضُّبْحِ إِذَا أَشْفَرُ
el-Müddessir 74/35	-	-	إِنَّهَا لَا تَخَذِي الْكُبْرُ	-	لا	إِنَّهَا لَا تَخَذِي الْكُبْرُ
el-Müddessir 74/36	-	-	نَذِيرًا لِلْبَشَرِ	-	لا	نَذِيرًا لِلْبَشَرِ
el-Müddessir 74/38	-	-	بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةً	-	لا	بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةً
el-Müddessir 74/40	-	-	فِي جَنَاتٍ	-	ط	فِي جَنَاتٍ
el-Müddessir 74/40	-	-	يَتَسَاءَلُونَ	-	لا	يَتَسَاءَلُونَ
el-Müddessir 74/41	-	-	عَنِ الْمُجْرِمِينَ	-	لا	عَنِ الْمُجْرِمِينَ
el-Müddessir 74/52	-	-	صُحُفًا مُنَشَّرَةً	-	لا	صُحُفًا مُنَشَّرَةً

Sûre	Nüsha	Remz	İlelü'l-Vukûf, 3/1066-1091	Nüsha	Remz	Mushaf, 576- 583
el-Kiyâmet 75/ 1	-	-	لَا أُقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَمَةِ	-	لا	لَا أُقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَمَةِ
el-Kiyâmet 75/ 10	-	-	يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَفْرُ	أ	ج	يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَفْرُ
el-Kiyâmet 75/11	-	-	كَلَّا لَا وَزَرَ	أ	ج	كَلَّا لَا وَزَرَ
el-Kiyâmet 75/14	-	-	عَلَى نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ	-	لا	عَلَى نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ
el-Kiyâmet 75/20	-	-	كَلَّا بَلْ تُجِئُونَ الْعَاجِلَةَ	-	لا	كَلَّا بَلْ تُجِئُونَ الْعَاجِلَةَ
el-Kiyâmet 75/31	-	-	فَلَا صَدَقَ وَلَا صَلَّى	-	لا	فَلَا صَدَقَ وَلَا صَلَّى
el-Kiyâmet 75/32	-	-	وَلَكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى	-	لا	وَلَكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى
el-İnsân 76/2	-	ز	مِنْ نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ	ب	ق	مِنْ نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ
el-İnsân 76/15	ج	ز	كَانَتْ قَوَارِيرًا	د	لا	كَانَتْ قَوَارِيرًا
el-İnsân 76/30	أ، ج	ز	كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا	ب	ق	كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا
el-Mürselât 77/8	-	-	فَإِذَا الثُّجُومُ طُمِسَتْ	-	لا	فَإِذَا الثُّجُومُ طُمِسَتْ
el-Mürselât 77/9	-	-	وَإِذَا السَّمَاءُ فُرِجَتْ	-	لا	وَإِذَا السَّمَاءُ فُرِجَتْ
el-Mürselât 77/10	-	-	وَإِذَا الْجِبَالُ سُفَّتْ	-	لا	وَإِذَا الْجِبَالُ سُفَّتْ
el-Mürselât 77/20	-	-	مِنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ	-	لا	مِنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ
el-Mürselât 77/21	-	-	فِي قَوَارٍ مَكِينٍ	-	لا	فِي قَوَارٍ مَكِينٍ
el-Mürselât 77/22	-	-	إِلَى قَدَرٍ مَّغْلُومٍ	-	لا	إِلَى قَدَرٍ مَّغْلُومٍ
el-Mürselât 77/23	أ	ز	فَقَدَرْنَا	ب	ق	فَقَدَرْنَا

el-Mürselât 77/25	-	-	الأَرْضُ كِفَاتًا	-	لا	الأَرْضُ كِفَاتًا
el-Mürselât 77/26	-	-	أَحْيَاءَ وَأَمْوَاتًا	-	لا	أَحْيَاءَ وَأَمْوَاتًا
el-Mürselât 77/30	-	-	ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ	-	لا	ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ
el-Mürselât 77/35	-	-	هَذَا يَوْمٌ لَا يَنْطِقُونَ	-	لا	هَذَا يَوْمٌ لَا يَنْطِقُونَ
el-Mürselât 77/50	أ د ج	ط	بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ	-	-	بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ
en-Nebe 78/2	-	-	عَنِ النَّبَاِ الْعَظِيمِ	د	لا	عَنِ النَّبَاِ الْعَظِيمِ
en-Nebe 78/13	-	-	وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا	-	ص	وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا
en-Nebe 78/24	-	-	فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا	-	لا	فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا
en-Nebe 78/25	-	-	إِلَّا حَمِيمًا وَغَسَّاقًا	-	لا	إِلَّا حَمِيمًا وَغَسَّاقًا
en-Nebe 78/27	-	-	لَا يَرْجُونَ حِسَابًا	-	لا	لَا يَرْجُونَ حِسَابًا
en-Nebe 78/32	-	-	حَدَائِقَ وَأَعْنَابًا	-	لا	حَدَائِقَ وَأَعْنَابًا
en-Nebe 78/33	-	-	وَكَوَاعِبَ أُنْرَابًا	-	لا	وَكَوَاعِبَ أُنْرَابًا
en-Nebe 78/36	-	ط	عَطَاءً حِسَابًا ⁹⁰	-	لا	عَطَاءً حِسَابًا
en-Nebe 78/37	-	-	وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا	-	لا	وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
en-Nâziât 79/6	-	-	يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ	-	لا	يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ
en-Nâziât 79/28	-	-	رَفَعَ سَمْكَهَا فَسَوَّيَهَا	-	لا	رَفَعَ سَمْكَهَا فَسَوَّيَهَا
en-Nâziât	د	ز	وَأَخْرَجَ ضُحًى	-	ص	وَأَخْرَجَ ضُحًى

⁹⁰ Sonrasındaki "ط" ile okuyanlar, vakf-ı mutlak "ط" ile vakf yaparken, kesra ile okuyanlar vakf-ı memnu' "لا" ile vaslederler. (Pâluvî, Zübdetü'l-irfân, 141).

79/29						
en-Nâziât 79/30	-	-	بَعْدَ ذَلِكَ دَحِيهَا	ب و د	ط	بَعْدَ ذَلِكَ دَحِيهَا
en-Nâziât 79/31	د	ز	مَاءَهَا وَمَرْعِيهَا	-	ص	مَاءَهَا وَمَرْعِيهَا
en-Nâziât 79/35	-	-	الْإِنْسَانُ مَا سَعَى	-	لا	الْإِنْسَانُ مَا سَعَى
en-Nâziât 79/37	-	-	فَأَمَّا مَنْ طَغَى	-	لا	فَأَمَّا مَنْ طَغَى
en-Nâziât 79/38	-	-	وَأَثَرُ الْخَيْوةِ الدُّنْيَا	-	لا	وَأَثَرُ الْخَيْوةِ الدُّنْيَا
en-Nâziât 79/40	-	-	عَنِ الْهَوَى	-	لا	عَنِ الْهَوَى
Sûre	Nûsha	Remz	İlelû'l-Vukûf, 3/1092-1107	Nûsha	Remz	Mushaf, 584- 588
Abese 80/5	-	-	أَمَّا مَنْ اسْتَعْلَى	-	لا	أَمَّا مَنْ اسْتَعْلَى
Abese 80/13	-	-	فِي ضُحُفٍ مُكْرَمَةٍ	-	لا	فِي ضُحُفٍ مُكْرَمَةٍ
Abese 80/24	أ و ج د	ط	الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ⁹¹	-	لا	الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ
Abese 80/25	-	-	أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا	-	لا	أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا
Abese 80/26	-	-	ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا	-	لا	ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا
Abese 80/27	-	-	فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا	-	لا	فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا
Abese 80/28	-	-	وَعَبْنَا وَقَضَبْنَا	-	لا	وَعَبْنَا وَقَضَبْنَا
Abese 80/29	-	-	وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا	-	لا	وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا
Abese 80/30	-	-	وَحَدَائِقَ غُلْبًا	-	لا	وَحَدَائِقَ غُلْبًا
Abese 80/31	-	-	وَفَاكِهَةً وَأَبًّا	-	لا	وَفَاكِهَةً وَأَبًّا
Abese 80/34	-	-	يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ	-	لا	يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ

⁹¹ Sonrasındaki “أَنَا” lafzının hemzesini fetha okuyanlar, vakf-ı mutlak “ط” ile vakf yaparken, kesra okuyanlar ise vakf-ı memnu’ “لا” ile vaslederler. İlginç bir şekilde burada İmamı Âsım rivâyeti Hafs’a göre fethayla okunmasına rağmen Mushafta vakf-ı memnu’ remzine yer verilmiştir. (Dâni, *Teyşîr*, 547. Pâluvi, *Zübdetü'l-irfân*, 144).

Abese 80/35	-	-	وَأَمَّهُ وَأَبِيهِ	-	لا	وَأَمَّهُ وَأَبِيهِ
Abese 80/38	-	-	وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُّسْفِرَةٌ	-	لا	وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُّسْفِرَةٌ
et-Tekvîr 81/1	-	-	إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ	-	لا ص	إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ
et-Tekvîr 81/2	-	-	وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ	-	لا ص	وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ
et-Tekvîr 81/3	-	-	وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ	-	لا ص	وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ
et-Tekvîr 81/4	-	-	وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ	-	لا ص	وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ
et-Tekvîr 81/5	-	-	وَالْخُحُوشُ حْشِرَتْ	-	لا ص	وَالْخُحُوشُ حْشِرَتْ
et-Tekvîr 81/6	-	-	وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ	-	لا ص	وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ
et-Tekvîr 81/7	-	-	وَإِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ	-	لا ص	وَإِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ
et-Tekvîr 81/8	-	-	وَإِذَا الْمَوْءُدَةُ سُيِّتَتْ	-	لا	وَإِذَا الْمَوْءُدَةُ سُيِّتَتْ
et-Tekvîr 81/9	ج	ط	بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ	أ	ج	بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ
et-Tekvîr 81/10	-	-	وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ	-	لا ص	وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ
et-Tekvîr 81/11	-	-	وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ	-	لا ص	وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ
et-Tekvîr 81/12	-	-	وَإِذَا الْجَحِيمُ سُعِّرَتْ	-	لا ص	وَإِذَا الْجَحِيمُ سُعِّرَتْ
et-Tekvîr 81/13	-	-	وَإِذَا الْجَنَّةُ أُزْلِفَتْ	-	لا ص	وَإِذَا الْجَنَّةُ أُزْلِفَتْ
et-Tekvîr 81/15	-	-	فَلَا أُقْسِمُ بِالْخُنُثَى	-	لا	فَلَا أُقْسِمُ بِالْخُنُثَى
et-Tekvîr 81/16	-	-	الْجَوَارِ الْكُنُثَى	-	لا	الْجَوَارِ الْكُنُثَى
et-Tekvîr 81/17	-	-	وَاللَّيْلِ إِذَا عَسْعَسَ	-	لا	وَاللَّيْلِ إِذَا عَسْعَسَ
et-Tekvîr 81/18	-	-	وَالضُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ	-	لا	وَالضُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ
et-Tekvîr 81/19	-	-	إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ	-	لا	إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ
et-Tekvîr	-	-	ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ	-	لا	ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ

81/20						
et-Tekvîr 81/22	-	-	صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ	-	ج	صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ
et-Tekvîr 81/23	-	-	رَأَاهُ بِالْأَفْقِ الْمُبِينِ	-	ج	رَأَاهُ بِالْأَفْقِ الْمُبِينِ
et-Tekvîr 81/24	-	-	عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ	-	ج	عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ
et-Tekvîr 81/25	-	-	بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ	-	ج	بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ
et-Tekvîr 81/28	د	ط	شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ	-	-	شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ
el-İnfitâr 82/ 7	-	ط	فَسْؤِيكَ فَعَدْلَكَ ⁹²	أ	لا	فَسْؤِيكَ فَعَدْلَكَ ⁹²
el-Mutaffifîn 83/1	-	-	وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ	-	لا	وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ
el-Mutaffifîn 83/27	-	-	وَمِزَاجُهُ مِنْ تَسْنِيمٍ	-	لا	وَمِزَاجُهُ مِنْ تَسْنِيمٍ
Sûre	Nûsha	Remz	İlelül'l-Vukûf, 3/1111-1128	Nûsha	Remz	Mushaf, 588- 593
el-İnşikâk 84/7	-	-	مَنْ أَوْتِي كِتَابَهُ بَيِّنَةٍ	-	لا	مَنْ أَوْتِي كِتَابَهُ بَيِّنَةٍ
el-İnşikâk 84/10	-	-	كِتَابَهُ وَرَاءَ ظَهْرِهِ	-	لا	كِتَابَهُ وَرَاءَ ظَهْرِهِ
el-İnşikâk 84/11	-	-	فَسَوْفَ يَدْعُو ثُبُورًا	-	لا	فَسَوْفَ يَدْعُو ثُبُورًا
el-Burûc 85/4	-	-	أَصْحَابِ الْأَخْدُودِ	-	لا	أَصْحَابِ الْأَخْدُودِ
el-Burûc 85/5	-	-	النَّارِ ذَاتِ الْوُفُودِ	-	لا	النَّارِ ذَاتِ الْوُفُودِ
el-Burûc 85/6	-	-	إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ	-	لا	إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ
et-Târik 86/6	-	-	خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ	-	لا	خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ
et-Târik 86/9	-	-	يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ	-	لا	يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ

⁹² "فَعَدْلَكَ" lafzını tahfif ile okuyan kiraate göre vakf-ı memnu', teşdid ile okuyan kiraate göre ise vakf-ı mutlaktır. İmam Âsım, Hamza ve Kisâi tahfif ile okumuşlardır. (Dâni, *Teysîr*, 548. Pâluvi, *Zübdetü'l-irfân*, 143).

et-Târık 86/11	-	-	وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ	-	لا	وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ
et-Târık 86/12	-	-	ذَاتِ الصَّدْعِ	-	لا	ذَاتِ الصَّدْعِ
et-Târık 86/13	-	-	إِنَّهُ لَقَوْلُ فَضْلٍ	-	لا	إِنَّهُ لَقَوْلُ فَضْلٍ
et-Târık 86/15	-	-	إِنَّهُمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا	-	لا	إِنَّهُمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا
el-A'lâ 87/1	-	-	اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى	-	لا	اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى
el-A'lâ 87/2	-	-	الَّذِي خَلَقَ فَسُوًى	-	لا ص	الَّذِي خَلَقَ فَسُوًى
el-A'lâ 87/3	-	-	وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَى	-	لا ص	وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَى
el-A'lâ 87/4	-	-	وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى	-	لا ص	وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى
el-A'lâ 87/11	-	-	وَيَتَجَنَّبُهَا الْأَشْغَى	-	لا	وَيَتَجَنَّبُهَا الْأَشْغَى
el-Gâşiye 88/6	-	-	طَعَامٍ إِلَّا مِنْ ضَرِيعٍ	-	لا	طَعَامٍ إِلَّا مِنْ ضَرِيعٍ
el-Gâşiye 88/8	-	-	وُجُوهٌ يُؤْمِنُ بِنَافِعَةٍ	-	لا	وُجُوهٌ يُؤْمِنُ بِنَافِعَةٍ
el-Gâşiye 88/9	-	-	لِسَعْيِهَا رَاضِيَةً	-	لا	لِسَعْيِهَا رَاضِيَةً
el-Gâşiye 88/10	-	-	فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ	-	لا	فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ
el-Gâşiye 88/13	-	-	فِيهَا سُرُورٌ مُرْفُوعَةٌ	-	لا	فِيهَا سُرُورٌ مُرْفُوعَةٌ
el-Gâşiye 88/14	-	-	وَأَكْوَابُ مَوْضُوعَةٌ	-	لا	وَأَكْوَابُ مَوْضُوعَةٌ
el-Gâşiye 88/15	-	-	وَنَمَارِقُ مَصْفُوفَةٌ	-	لا	وَنَمَارِقُ مَصْفُوفَةٌ
el-Gâşiye 88/22	ب	ق	لَسْتُ عَلَيْهِمْ بِمُضْطَرٍ	-	لا	لَسْتُ عَلَيْهِمْ بِمُضْطَرٍ
el-Gâşiye 88/23	-	-	إِلَّا مَنْ تَوَلَّى وَكَفَرَ	-	لا	إِلَّا مَنْ تَوَلَّى وَكَفَرَ
el-Fecr 89/1	-	-	وَالْفَجْرِ	-	لا	وَالْفَجْرِ
el-Fecr 89/2	-	-	وَلَيَالٍ عَشْرٍ	-	لا	وَلَيَالٍ عَشْرٍ
el-Fecr 89/3	-	-	وَالشُّعْرِ وَالْوُثْرِ	-	لا	وَالشُّعْرِ وَالْوُثْرِ
el-Fecr 89/4	-	-	وَاللَّيْلِ إِذَا يَشْرِ	-	لا	وَاللَّيْلِ إِذَا يَشْرِ

el-Fecr 89/6	-	-	كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ	-	لا ص	كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ
el-Fecr 89/7	-	-	إِزَمَ ذَاتِ الْعِمَادِ	-	لا ص	إِزَمَ ذَاتِ الْعِمَادِ
el-Fecr 89/8	-	-	مِثْلُهَا فِي الْبِلَادِ	-	لا ص	مِثْلُهَا فِي الْبِلَادِ
el-Fecr 89/9	-	-	جَاءُوا الصَّخَرَ بِالْوَادِ	-	لا ص	جَاءُوا الصَّخَرَ بِالْوَادِ
el-Fecr 89/10	-	-	وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ	-	لا ص	وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ
el-Fecr 89/11	-	-	الَّذِينَ طَغَوْا فِي الْبِلَادِ	-	لا ص	الَّذِينَ طَغَوْا فِي الْبِلَادِ
el-Fecr 89/12	-	-	فَاكْثَرُوا فِيهَا الْفَسَادَ	-	لا ص	فَاكْثَرُوا فِيهَا الْفَسَادَ
el-Fecr 89/13	-	-	رَبُّكَ سَوَّطَ عَذَابٍ	-	لا ص	رَبُّكَ سَوَّطَ عَذَابٍ
el-Fecr 89/17	-	-	بَلْ لَا تُكْرِمُونَ الْيَتِيمَ	-	لا	بَلْ لَا تُكْرِمُونَ الْيَتِيمَ
el-Fecr 89/18	-	-	عَلَى طَعَامِ الْمُسْكِينِ	-	لا	عَلَى طَعَامِ الْمُسْكِينِ
el-Fecr 89/19	-	-	الْثَرَاتِ أَكْلًا لَمًّا	-	لا	الْثَرَاتِ أَكْلًا لَمًّا
el-Fecr 89/20	-	ج	الْمَالِ خُبًّا جَمًّا	أ ج	ط	الْمَالِ خُبًّا جَمًّا
el-Fecr 89/21	-	-	الْأَرْضِ دَكًّا دَكًّا	-	لا	الْأَرْضِ دَكًّا دَكًّا
el-Fecr 89/22	ج	ط	وَالْمَلِكِ ضِفًّا ضِفًّا	-	ج	وَالْمَلِكِ ضِفًّا ضِفًّا
el-Fecr 89/25	-	-	لَا يَعْذِبُ عَذَابَهُ أَحَدٌ	-	لا	لَا يَعْذِبُ عَذَابَهُ أَحَدٌ
el-Fecr 89/29	-	-	فَادْخُلِي فِي عِبَادِي	-	لا	فَادْخُلِي فِي عِبَادِي
Sûre	Nûsha	Remz	İlelü'l-Vukûf, 3/1129-1154	Nûsha	Remz	Mushaf, 593-600
el-Beled 90/8	-	-	أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ	-	لا	أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ
el-Beled 90/9	-	-	وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ	-	لا	وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ
el-Beled 90/11	-	-	فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ	-	ز	فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ
el-Beled 90/13	-	-	فَكُ رَقَبَةً	-	لا	فَكُ رَقَبَةً
el-Beled 90/14	-	-	فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ	-	لا	فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ
el-Beled 90/15	-	-	يَتَّبِعِمَا ذَا مَقَرَّةٍ	-	لا	يَتَّبِعِمَا ذَا مَقَرَّةٍ

el-Şems 91/1	-	-	وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا	-	لا ص	وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا
el-Şems 91/2	-	-	وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَّيَهَا	-	لا ص	وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَّيَهَا
el-Şems 91/3	-	-	وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى	-	لا ص	وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى
el-Şems 91/4	-	-	وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا	-	لا ص	وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا
el-Şems 91/5	-	-	وَالسَّمَاءِ وَمَا بَنَاهَا	-	لا ص	وَالسَّمَاءِ وَمَا بَنَاهَا
el-Şems 91/6	-	-	وَالْأَرْضِ وَمَا طَحَاهَا	-	لا ص	وَالْأَرْضِ وَمَا طَحَاهَا
el-Şems 91/7	-	-	وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا	-	لا ص	وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا
el-Şems 91/8	-	-	فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا	-	لا ص	فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا
el-Şems 91/9	-	-	قَدْ أَفْلَحَ مَنْ رَزَقَهَا	-	لا ص	قَدْ أَفْلَحَ مَنْ رَزَقَهَا
el-Şems 91/11	-	-	كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا	-	لا ص	كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا
el-Şems 91/12	-	-	إِذِ انْبَعَثَ أَشْقَاهَا	-	لا ص	إِذِ انْبَعَثَ أَشْقَاهَا
el-Şems 91/13	-	ط	نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا	ج	قف	نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا
el-Şems 91/14	-	-	فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا	-	لا ص	فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا
el-Şems 91/15	-	-	رَبُّهُمْ بِذُنُوبِهِمْ فَسَوَّاهَا	-	لا ص	رَبُّهُمْ بِذُنُوبِهِمْ فَسَوَّاهَا
el-Leyl 92/1	-	-	وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى	-	لا	وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى
el-Leyl 92/2	-	-	وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى	-	لا	وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى
el-Leyl 92/3	-	-	الدُّكْرَ وَالْأُنثَى	-	لا	الدُّكْرَ وَالْأُنثَى
el-Leyl 92/5	-	-	فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى	-	لا	فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى
el-Leyl 92/6	-	-	وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى	-	لا	وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى
el-Leyl 92/8	-	-	مَنْ يَخِلْ وَاسْتَغْنَى	-	لا	مَنْ يَخِلْ وَاسْتَغْنَى
el-Leyl 92/9	-	-	وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى	-	لا	وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى
el-Leyl 92/17	-	-	وَسِجَّيْنِهَا الْأُنثَى	-	لا	وَسِجَّيْنِهَا الْأُنثَى
ed-Duhâ 93/1	-	-	وَالضُّحَى	-	لا	وَالضُّحَى
ed-Duhâ 93/2	-	-	وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَى	-	لا	وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَى

el-İnşirâh 94/7	-	-	فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ	-	لا	فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ
el-Alak 96/3	-	-	إِقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ	-	لا	إِقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ
el-Alak 96/4	-	-	الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ	-	لا	الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ
el-Alak 96/9	-	-	أَرَأَيْتَ الَّذِي يُنْفَى	-	لا	أَرَأَيْتَ الَّذِي يُنْفَى
el-Alak 96/15	-	-	لَتَسْفَعَا بِالنَّاصِيَةِ	-	لا	لَتَسْفَعَا بِالنَّاصِيَةِ
el-Alak 96/17	-	-	فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ	-	لا	فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ
el-Alak 96/18	-	-	سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ	-	لا	سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ
el-Kadr 97/4	-	ط	فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ	-	ج	فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ
el-Kadr 97/4	-	-	مِنْ كُلِّ أَمْرٍ	-	لا	مِنْ كُلِّ أَمْرٍ
el-Kadr 97/5	-	ط	سَلَامٌ	-	قف	سَلَامٌ
el-Beyyine 98/2	-	-	يَتْلُوا صُحُفًا مُطَهَّرَةً	-	لا	يَتْلُوا صُحُفًا مُطَهَّرَةً
ez-Zilzâl 99/ 1	-	-	الْأَرْضُ زِلْزَالُهَا	-	لا	الْأَرْضُ زِلْزَالُهَا
ez-Zilzâl 99/ 2	-	-	الْأَرْضُ أَثْقَالُهَا	-	لا	الْأَرْضُ أَثْقَالُهَا
ez-Zilzâl 99/ 8	أ	ط	مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ	-	-	مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ
el-Âdiyât 100/9	-	-	إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ	-	لا	إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ
el-Kâria 101/1	-	-	الْقَارِعَةُ	-	لا	الْقَارِعَةُ
el-Kâria 101/6	-	-	فَإِنَّمَا مِنْ ثَمَلْتِ مَوَازِينُهُ	-	لا	فَإِنَّمَا مِنْ ثَمَلْتِ مَوَازِينُهُ
el-Kâria 101/8	-	-	مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ	-	لا	مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ
et-Tekâsür 102/1	-	-	الْهَيْكُمُ التَّكَاثُرُ	-	لا	الْهَيْكُمُ التَّكَاثُرُ
Sûre	Nûsha	Remz	İlelül'l-Vukûf, 3/1156-1185	Nûsha	Remz	Mushaf, 601- 604
el-Asr 103/1	-	-	وَالْعَصْرِ	-	لا	وَالْعَصْرِ
el-Hümeze 104/1	-	-	وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ	-	لا	وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ

el-Hümeze 104/6	-	-	نَارُ اللَّهِ الْمُوقَدَةُ	-	لا	نَارُ اللَّهِ الْمُوقَدَةُ
el-Fîl 105/4	-	لا	بِحِجَارَةٍ مِنْ سَجِيلٍ	ج	لاص	بِحِجَارَةٍ مِنْ سَجِيلٍ
Kureyş 106/1	-	-	لَا يَلَافُ قُرَيْشٌ	-	لا	لَا يَلَافُ قُرَيْشٌ
el-Maûn 107/4	-	-	قَوْلٌ لِلْمُصَلِّينَ	-	لا	قَوْلٌ لِلْمُصَلِّينَ
el-Maûn 107/5	-	-	عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ	-	لا	عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ
el-Maûn 107/6	-	-	الَّذِينَ هُمْ يَرَاؤُنَ	-	لا	الَّذِينَ هُمْ يَرَاؤُنَ
el-Kâfirûn 109/1	-	-	قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ	-	لا	قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ
el-Kâfirûn 109/2	-	-	لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ	-	لا	لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ
el-Kâfirûn 109/4	-	-	وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ	-	لا	وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ
el-Nasr 110/1	-	-	نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ	-	لا	نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ
Tebbet 111/4	ج	-	-	أ	ط	وَأَمْرًا
el-İhlâs 112/1	ج	ط	قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ	-	ج	قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ
el-Felak 113/4	-	-	الَّتِثَّقَاتِ فِي الْعُقَدِ	-	لا	الَّتِثَّقَاتِ فِي الْعُقَدِ
el-Felak 113/5	-	ط	خَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ	-	-	خَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ
en-Nâs 114/3	-	-	إِلَهُ النَّاسِ	-	لا	إِلَهُ النَّاسِ
en-Nâs 114/5	-	لا	فِي ضُؤْرِ النَّاسِ	-	-	فِي ضُؤْرِ النَّاسِ

4. Genel Bulgular

Tabloda verilen bilgilerden müşahade edildiği üzere Türkiye'de basılan Mushaflardaki secâvend remizleri ile *İlelû'l-vukûf*'taki remizler arasında yapılan mukayese neticesinde, 7 sûre hariç⁹³ diğer bütün sûrelerde azımsanmayacak derecede farklılık tespit edilmiştir. Bu farklılıklar; bazen *İlelû'l-vukûf*'ta olup Mushafa yansımayanlar, bazen eserde olmayıp Mushafta bulunanlar, bazen eserde olanın dışında Mushafa remiz olarak konanlardır.

Bakara sûresinde genel anlamda *İlelû'l-vukûf*'ta yer alan “ط” remzi

⁹³ el-Fatiha, el-Kamer, el-Hadîd, el-Münâfikûn, et-Teğâbün, el-Mülk, et-Tîn.

yerine Mushafta “ج” remzi, eserde “ج” remzi yerine Mushafta “ط” remzi ve yine eserde “ج” remzi yerine Mushafta “قف” remzi kullanılması dikkat çekmiştir. Âl-i İmrân sûresinde eserde farklı remiz veya remizin tercih edilmemesi yerine Mushafta “قف” remzi kullanılmıştır. Nisâ sûresinde karşılıklı “ط” ve “ج” remizlerinin birbiri yerine kullanılmasının yanı sıra nadir de olsa eserdeki “ط” remzi yerine Mushafta “م” remzinin kullanılması dikkat çekmiştir. Mâide sûresinde eserde “ط” ve “ل” remizleri yerine Mushafta farklı tercihlerde bulunulmuştur. En’âm sûresinde eserde “ط” remzi yerine Mushafta “ل” remzine yer verilmiştir. A’râf sûresinde eserde çeşitli remizler yerine Mushafta remiz kullanılmamıştır.

Enfâl sûresinde A’râf sûresinin aksine eserde remizin tercih edilmemesi yerine Mushafta çeşitli remizlere yer verilmiştir. Tevbe sûresinde karşılıklı “ج” ve “ط” remizlerinin farklılığının yanı sıra Mushafta remiz kullanılmaması dikkat çekmiştir. Yûsuf sûresinde genelde farklılık, eserde “ط” remzi yerine Mushafta “قف” ve “ج” remizlerinin kullanılmasıdır. Ra’d sûresinde genel farklılık, eserde “ط” remzi yerine Mushafta remze yer verilmemesidir. Meryem sûresinde eser ve Mushafta “ج” remzi mukabili farklı remizlere yer verilmiştir. Şuarâ sûresinde eserde remiz bulunmamasına karşın Mushafta farklı remizlere yer verilmiştir. Rûm sûresinde genelde eser ve Mushafta dikkat çeken farklılık, “ق” ve “قف” remiz farklılıklarıdır.

Lokmân sûresinde eser ve Mushafta “ط” remizli farklılık dikkat çekmiştir. Ayrıca müellifin sistematüğinde olmamasına rağmen Lokmân 31/16. âyette “ه” harfi remiz olarak zikredilmiş yalnız bu remiz Mushafta yer almamıştır. Sâd sûresinde genelde eser ve Mushafta dikkat çeken farklılık “ج” remizli farklılıklardır. Zümer sûresinde farklı nüsha kaynaklı ihtilaf dikkat çekmektedir. Zira eserde “أ” nüshasının, Mushafta ise “ب” nüshasının esas alınmasından ötürü eserde “ز” remzine, Mushafta ise “ق” remzine yer verilmiştir. Zuhurf sûresinde eserde “أ” nüshasının, Mushafta “ب” nüshasının

dikkate alınmasından ötürü eserde “ز” remzine, Mushafta ise “ق” remzine yer verilmiştir.

Duhân sûresinde eserde “ب” nüshasının esas alınmasından ötürü farklılıklar dikkat çekmekte ve “ل” remizli ihtilafların temayüz ettiği görülmektedir. Muhammed sûresinde eserde remizin tercih edilmemesine karşın Mushafta “ق” ve “ل” remizlerine yer verilmiştir. Necm sûresinde 18 yerde farklılık tespit edilmiştir. Bunların 16’sında remizsizliğe karşın Mushafta “ل” remzine yer verilmiştir. Rahmân sûresinde genel farklılık, eserde remizsizliğe karşın Mushafta biri hariç “ج” remzine yer verilmiş olmasıdır. Kalem sûresinde eserde remizsizliğe karşın Mushafta çoğunlukla “ل” remzine yer verilmiştir. Hâkka sûresinde eserde remizsizliğe karşın Mushafta biri hariç “ج” remzine yer verilmiştir.

Meâric sûresinde genel anlamda eserde remizsizliğe karşın Mushafta çoğunlukla “ل” remzine yer verilmiştir. Nûh ve el-Cin sûrelerinde eserde remizsizliğe karşın Mushafta yalnız “ل” remzine yer verilmiştir. Müzzemmil sûresinde genel anlamda eserde remizsizliğe karşın Mushaftaki karşılığı farklı remizler olmuştur. Müddessir sûresinde eserde remizsizliğe karşın Mushaftaki karşılığı biri hariç 21 yerde “ل” remzi olmuştur. Kıyâmet sûresinde eserde remizsizliğe karşın Mushaftaki karşılığı ikisi hariç diğerleri “ل” remzinden ibarettir. İnsân sûresinde eserde “ز” remzine karşılık Mushaftaki “ق” ve “ل” remizlerine yer verilmiştir. Mürselât, en-Nebe ve en-Nâziât sûrelerinde genelde eserde remizsizliğe karşın Mushafta çoğunlukla “ل” remzine yer verilmiştir. Abese sûresinde biri hariç eserde remizsizliğe karşın Mushafta yalnız “ل” remzine yer verilmiştir. Tekvîr sûresinde ikisi hariç eserde remizsizliğe karşın Mushafta çift remze “لا ص” yer verilmesi dikkat çekmiş, ayrıca “ل” ve “ج” remizleri zikredilmiştir.

Mutaffîfîn, el-İnşikâk, el-Burûc ve et-Târık sûrelerinde farklılık, eserde remizsizliğe karşın Mushafta yalnız “ل” remzinin yer almasıdır. A'lâ sûresinde eserde remizsizliğe karşın Mushafta çift remiz “لا ص” harflerinin

yanı sıra “ل” remzine yer verilmiştir. Gâşiye sûresinde eserde biri hariç remizsizliğe karşın Mushafta “ل” remzine yer verilmiştir. Fecr sûresinde eserde ikisi hariç remizsizliğe karşın Mushafta çeşitli remizlere yer verilmiştir. Beled sûresinde eserde remizsizliğe karşın Mushafta biri hariç “ل” remzine yer verilmiştir. Şems sûresinde eserde ve Mushafta biri hariç eserde remizsizliğe karşın Mushafta çift remze “لا ص” yer verilmiştir. Leyl, el-Alak, el-Kâria, el-Maûn ve el-Kâfirûn sûrelerinde eserde remizsizliğe karşın Mushafta yalnız “ل” remzine yer verilmiştir.

Sonuç

Kur’an vahyinin Mushaf haline getirilmesiyle birlikte bu metnin doğru okunup anlaşılmasına yardımcı olacak ilave çalışmalar yapılmıştır. Nokta ve hareketlerin konulması ile başlayan süreç zamanla detaylandırılmış ve âyet sonlarına fasılların konulması, âyetlerin beşerli-onarlı gruplara ayrılması ve sûre başlarının belirlenmesi gibi faaliyetlerle devam etmiştir. Sonraki süreçte vakf yapılması gereken yerleri belirleme ve bu yerlere sembollerle işaret etme uygulamasına geçilmiştir. Her ne kadar vakf ve ibtidâya dair telifler hicrî II. asra işaret etmiş olsa da vakıfla ilgili hükümlerin Mushaflarda sembollerle gösterilme işleminin İbn Evs el-Mukrî ile başladığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla söz konusu bu uygulamanın en erken hicrî IV. yüzyıla tekâbül ettiği söylenebilir. Ancak anılan bu süreçte remiz uygulamasının yerleşik bir hal almadığı, diğer bölgeleri kuşatacak bir yaygınlık kazanmadığı görülmektedir. Binaenaleyh sembollerin sistematik olarak Mushaflara yansıdığı ve farklı toplumların kabulüyle yaygınlaştığı dönemin, Muhammed b. Tayfur es-Secâvendî dönemi olduğu söylenebilir. Nitekim Secâvendî’nin vakf sistemi, geçmişten günümüze kadar farklı coğrafyalarda yazılan ve basılan Mushaflarda kullanılagelmiştir.

Türkiye’de basılan Mushaflarda Secâvendî’nin vakf sistemi ve tercihleri esas alınmış ilave olarak “ق, قف, ك, ع, ؤ” gibi farklı remizlere de yer verilmiştir. Bu remizlerden piramit şekilli “ؤ ___ ؤ” vakf-ı muâneka olarak isimlendirilen vakf çeşidinin Haddâd ve Medine Mushaflarında yer alması bu vakf remzinin bu Mushaflardan kaynaklı olduğunu akla getirmektedir. “ق, قف, ك” remizlerinin ise Hindistan/Pakistan bölgesinde basılan Mushaflarda bulunması Secâvendî’nin de o bölgeden olması, Müslümanların o bölgeyle var olan güçlü ilişkisi vb. sebeplerden kaynaklı

olarak bu remizlerin, Türkiye'de basılan Mushaflara bu yönüyle yansıdığı düşünülmektedir. Nitekim remizlerin tetkikini yapan Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulunun, Tayfur -1 Secâvendî formuyla *İlelû'l-vukûf*a olan uygunluğunun yanı sıra Tayfur -2 Semerkandî formunu dikkate alması, Secâvendî'nin *İlelû'l-vukûf*unda bulunmayan vakf remizlerinin Tayfur -2 Semerkandî'ye göre tetkik edildiğini akla getirmektedir.

Bu çalışmayla şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Secâvendî'nin *İlelû'l-vukûf* isimli eserindeki remizler, Türkiye'de basılan Mushafa tam anlamıyla yansımamıştır. Secâvendî'nin vakf tasnifinde bulunmamasına rağmen “ب” nüshasında genelde “ق” remzine yer verilmiş, “ف” nüshasında ise “ز” remzinin kullanımı dikkat çekmiştir. Ayrıca nüshalar arasında geçişgenlik olduğu tespit edilmiştir.

el-Fatiha, el-Kamer, el-Hadîd, el-Münâfikûn, et-Teğâbûn, el-Mülk ve et-Tîn sûreleri hariç diğer 107 sûrenin tamamında toplamda 543 farklılık tespit edilmiştir. Bu farklılıklar; bazen *İlelû'l-vukûf*'ta olup Mushafa yansımayanlar, bazen eserde olmayıp Mushafta bulunanlar, bazen de eserde olanın dışında Mushafa remiz konanlar şeklinde tezahür ettiği görülmüştür. Örneğin; *İlelû'l-vukûf*'ta yer alan “ط” remzi yerine Mushafta “ج” remzi, eserde “ج” remzi yerine Mushafta “ط” remzi ve eserde “ج” remzi yerine Mushafta “ق” remzi, eserde farklı remiz veya remizsizlik yerine Mushafta “لا” ve “ق” vb. remizlerin kullanılmasıdır. Nadir de olsa eserdeki “ط” remzi yerine Mushafta “م” remzi, eserde “ط” ve “لا” remizleri yerine Mushafta farklı tercihlerin benimsenmesi, eserde “ط” remzi yerine Mushafta “لا” remzinin söz konusu olmasıdır. Yine çeşitli sûrelerde eserde çeşitli remizler yerine Mushafta remiz kullanılmamasıdır. Ayrıca müellifin sistematüğinde olmamasına rağmen Lokmân 31/16. âyette, “remzine karşılık Mushafta bu remzin yer almamasıdır.

Araştırmada ayrıca son sûrelerde çift remizler dikkat çekmiştir. Eserde el-Bakara 2/138. âyet hariç çift remze raslanmazken, Mushafta azımsanmayacak kadar çift remze rastlanmıştır. Örneğin; Mushafta ed-Duhân 44/49. âyetinde “لا ص” remizlerine karşılık *İlelû'l-vukûf*'ta yalnız “لا ” remzine yer verilmiştir. et-Tekvîr sûresinde 11, el-A'lâ 3, el-Fecr'de 7 âyette “لا ص” remizlerine karşılık *İlelû'l-vukûf*'ta remiz bulunmamaktadır. eş-Şems

sûresi 3 âyet hariç diğer bütün âyetlerde “لا ص” remizlerine rastlanırken *İlelül-vukûf*’ta herhangi bir remiz bulunmamaktadır. el-Fîl sûresi 105/4. âyette bir yerde “لا ص” remizlerine karşılık, eserde yalnız “لا” remzi zikredilmiştir. Bunların yanı sıra zaman zaman Mushafta bu remizlerle beraber “لا ج, لا ق, لا ج” şeklinde üç noktanın kullanımı dikkat çekmiştir. Yalnız Secâvendî’nin sisteminde üç nokta bulunmadığı için bunlar tabloya yansıtılmamıştır. Her ne kadar “لا” ve “ق” remizleri nadir olarak görülsede bunlar üç noktadan ötürü değil, remiz farklılığından kaynaklı tabloya alınmıştır.

el-En’âm, el-A’râf, el-Beled, eş-Şems, el-Leyl, el-Alak, el-Kâria, el-Maûn, el-Kâfirûn vb. sûrelerde olduğu gibi eserde remiz bulunmamasına karşın Mushafta tek çeşit remizle ifade edilmiştir. Bu tek çeşit remiz de genellikle vakf-ı memnu’ ‘Yolmuştur. Vakf-ı memnu’ ‘ile olan farklılık genelde âyet sonlarında yalnız başına, bazen de et-Tekvîr, el-A’lâ, el-Fecr ve eş-Şems sûrelerinde olduğu gibi vakf-ı murahas “ص” harfi ile birlikte konulmuştur.

Sonuç olarak söz konusu vakf sisteminin ve bu sistemin Türkiye’de basılan Mushaflara yansımalarının yeniden tespitinin ve gerekirse bazı yerlerde tashihinin gündeme alınmasında fayda mülâhaza edilmektedir. Eğer Secâvendî’ye rağmen elimizdeki Mushaflarda farklı tercihler söz konusu olmuşsa bu durumda bu tercihlerin, onun bazı vakf mahalline yöneltilen eleştiriler üzerinde olması kanaatimizce daha uygun olacaktır. Mahallinde ifade edildiği üzere et-Tevbe sûresinin 128. âyetinde yer alan “عَزِيزٌ” kelimesinin üzerindeki “ز” remzinin ve yine Yûsuf sûresinin 24. âyetinde yer alan “وَهُمْ بِهَا” kelimesinin üzerindeki “ج” remzinin kaldırılması bu yönde yapılacak çalışmalar olacaktır.

Hakem: Dış, Bağımsız.

Teşekkür:

-

Beyanname:

1. Özgünlük Beyanı:

Bu çalışma özgündür.

2. Yazar Katkıları:

Fikir: YU; **Kavramsallaştırma:** YU; **Literatür Taraması:** YU; **Veri Toplama:**

YU; **Veri İşleme:** YU; **Analiz:** YU; **Yazma – orijinal taslak:** YU; **Yazma – inceleme ve düzenleme:** YU.

3. Etik Kurul İzni:

Etik Kurul İzni gerekmemektedir.

4. Finansman/Destek:

Bu çalışma herhangi bir finansman ya da destek almamıştır.

5. Çıkar Çatışması Beyanı:

Yazar, herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedir.

KAYNAKÇA

Altıkulaç, Tayyar. "Secâvendî". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 36/268. İstanbul: TDV Yayınları, 2009.

Benli, Abdullah. *Hafs Rivâyetiyle Âsım Kıraatinin Tecvîd Kuralları*. Kayseri: Kimlik Yayınları, ts.

Bilmen, Ömer Nasûhi. *Büyük Tefsir Tarihi Tabakatü'l-Müfessirîn*. İstanbul: Bilmen Yayınevi, 1944.

Bulut, Hasan. "Secâvendî'ye Göre Kur'ân'daki Vakf-ı Lâzım Remizlerinde Vasl Yapmanın Anlama Etkisi". *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi* 27/1 (2023), 120-135.

Coşkun, Muhammed. *Mushaf Basımına Yansıyan Yönüyle Secâvendî'nin Vakf Sisteminin Yeniden Okunması Eleştiriler-Tepkiler*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2018.

Çetin, Abdurrahman. *Kur'ân İlimleri ve Kur'ân-ı Kerim Tarihi*. İstanbul: y.y., 1982.

Dânî, Ebû Amr Osmân b. Saîd b. Osmân. *Kitâbu't-teysîr fî'l-kırââtî's-seb'*. thk. Halef b. Hammûd b. Sâlim es-Sağdalî. b.y.: Dâru'l-Endülüs, 1436/2015.

Dânî, Ebû Amr Osmân b. Saîd el-Emevî el-Endelûsî. *el-Muktefâ fî'l-vakfî ve'l-ibtidâ*. thk. Yûsuf Abdurrahmân Mar'aşî. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1407/1987.

Duman, M. Zeki. *Tefsir, Te'vil ve Tefsirde Temel İlkeler Açısından Secâvendlerde Manaya Tesir Eden Önemli Üç Hata, Tarihten Günümüze Kur'ân'a Yaklaşımlar*. Ankara: Özkan Matbaacılık, 2010.

el-Kâdî, Abdulfettâh. *Tarîhu'l-mushafî's-şerîf*. Mısır, y.y., ts.

el-Kâri, Abdulaziz Abdulfettâh. *et-Takrîru'l-ilmi an mushâfi'l-medîneti'n-nebeviyye*. Medine, y.y., 1406.

Enbârî, Ebû Bekr Muhammed b. el-Kâsım b. Muhammed. *Îzâhu'l-vakfî ve'l-*

- ibtidâ*. thk. Muhyiddin Abdurrahman Ramazan. Dimaşk: y.y., 1971.
- Ensârî, Şeyhü'l-İslâm Zekeriyyâ. *el-Maksad li telhis mâ fi'l-mürşid fi'l-vakf ve'l-ibtidâ*. Mısır: y.y., 1353/1934.
- Fırat, Yavuz. *Kur'ân Tilavetinin Kuralları Tecvid*. Kayseri: Kimlik Yayınları, 2014.
- Hattât, Osman Tâha. *Kur'ân-ı Kerîm, er-Resmü'l-Osmânî*. Beyrut: y.y., 2016.
- İbn Âşûr, Muhammed et-Tâhir b. Muhammed b. Muhammed et-Tâhir. *et-Tahrîr ve't-tenvîr*. Tunus: Dâru't-Tûnisiyye, 1984.
- İbn Evs el-Mukrî, Ebû Abdillâh Ahmed b. Muhammed. *el-Vakf ve'l-ibtidâ*. İstanbul: Süleymaniye Kütüphanesi, ts.
- İbn Hanefiyye el-'Âbidîn. *Menhecîyyetü İbn Ebî Cum'a el-Hebtî fî evkâfi'l-Kur'ani'l-Kerim*. Cezayir: Mektebetü'l-İmam Malik, 2006.
- İbnü'l-Cezerî, Ebü'l-Hayr Şemsüddin Muhammed b. Muhammed b. Muhammed b. Alî b. Yûsuf. *Gâyetü'n-nihâye fî tabakâti'l-kurrâ*. thk. G. Bergstraesser. Beyrut: Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1971.
- İbnü'l-Cezerî, Ebü'l-Hayr Şemsüddin Muhammed b. Muhammed b. Muhammed b. Alî b. Yûsuf. *en-Neşr fi'l-kıraati'l-aşr*. nşr. Ali Muammer Debbâ. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, ts.
- İbnü'l-Kayyim el-Cevziyye, Ebû Abdillâh Muhammed b. Ebûbekr. *Zâdu'l-Meâd*. thk. Şuayb el-Arnâvût - Abdulkâdir el-Arnâvût. Beyrut: Müessesetu'r-Risâle, 1996.
- İbnü'l-Kıftî, Cemâlüddîn. *İnbâhü'r-ruvât alâ enbâhi'n-nühât*. Kahire: Daru'l-Fikr, 1986.
- İbnü'n-Nedîm, Ebü'l-Ferec Muhammed b. Ebî Ya'kûb İshâk b. Muhammed b. İshâk. *el-Fihrist fî ahbâri'l-ulemâi'l-Musannifîne mine'l-Kudemâi ve'l-Muhaddisîne fî Esmâi Kütübihim*. Beyrut: Daru'l-Marife, ts.
- Kara, Mehmet. "Vakf-ı Lâzım ile İlgili Tespit ve Tahliller", *Kilitbahir* 18 (Mart 2021), 5-35.
- Kara, Mehmet. *Kıraat ve Tefsir Boyutuyla Vakf-ı Lâzım*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2020.
- Karaçam, İsmail. *Kur'ân-ı Kerîm'in Fazîletleri ve Okuma Kâideleri*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, ts.
- Karagöz, Mustafa. "Secâvendî'nin 'İlelû'l-Vukûf Adlı Eserindeki Kad Kile nin Kullanımı Üzerine Bir Tahlil". *Bilimname* 47 (2022/1), 145-182.
- Karagöz, Mustafa. "Vakf-ı Câizi Doğru Anlamak, Secâvendî'nin Eseri ve İlgili Âyetlerin Manası Çerçevesinde". *Bilimname* 35/1 (2018).

- Kârî, Ali. *el-Minehu'l-fikriyye şerhu'l-metni'l-Cezeriyye*. nşr. Usâme Atâyâ. Dimaşk, 2012.
- Kayhan, Veli. "Vakf ve İbtidâ İlmi ve Kur'ân Tefsirindeki Yeri". *CÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi* 10/2 (2006).
- Koyuncu, Recep. *Kur'ân-ı Kerîm'in Anlaşılmasında Vakf ve İbtidânın Rolü, İbnü'l-Enbârî, ed-Dânî ve Secâvendî Örneği*. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2015.
- Koyuncu, Recep. *Teoriden Pratiğe Vakf ve İbtidâ, Kur'ân-ı Kerîm'in Anlaşılması Bağlamında*. Konya: Hacıveyiszade İlim ve Kültür Vakfı, 2022.
- Kur'ân-ı Kerîm, Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu Başkanlığı. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2020.
- Kur'an-ı Kerim. Peşaver: Taj Company, 2002.
- Madazlı, Ahmet. *Tecvid İlmi..* Kayseri: Erciyes Üniversitesi Yayınları, 1994.
- Maşalı, Mehmet Emin. *Tarihi ve Temel Meseleleriyle Kıraat İlmi*. Ankara: Otto Yayınları, 2016.
- Müellifi Meçhûl. *Kitâbü't-tecvîd min kelâmi'l-mecîd*. İstanbul: Süleymaniye Kütüphanesi, Ayasofya Kısım, 41/1.
- Nas, Şahin. *İbn Tayfur es-Secâvendî Hayatı Eserleri ve Tefsirdeki Metodu*. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1996.
- Nehhâs, Ebû Ca'fer Ahmed b. Muhammed b. İsmâîl el-Murâdî el-Mısrî, *el-Kat' ve'l-i'tinâf*. thk. Abdurrahman b. İbrahim el-Matrûdî. Riyad: Âlemü'l-Kütüb, 1992.
- Özbek, Ömer. "Kur'an'ı Nasıl Okuyalım ve Anlayalım". *Uluslararası Erciyes Bilimsel Araştırmalar Kongresi Kayseri*, 147-148.
- Pâluvî, Abdu'l-Fettâh. *Zübdetü'l-irfân*. İstanbul: el-Mektebetü'l-Hanîfiyye, ts.
- Pilgır, Muhammed. "DİB Mushafında Kullanılan ʾ Alametinin Karakteristik Özellikleri ve Bu Alametin Gerekliliği Hususu: Bakara Sûresi Örneği". *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 28/1 (Haziran 2023), 175-194.
- Râzî, Ebû Abdillâh (Ebü'l-Fazl) Fahrüddîn Muhammed b. Ömer b. Hüseyin. *Mefâtihu'l-gayb*. Beyrut: Dâru'l-Fikr, 1401/1981.
- Safedî, Ebü's-Safâ (Ebû Saîd) Salâhuddîn Halîl b. İzziddîn Aybeg b. Abdillâh. *Kitâbü'l-vâfî bi'l-vefeyât*. Berlin: Das Arabsche Buch, 1999.
- Sarıca, Suat. *Mushaf İmlâsı Açısından Kral Fuâd Nüshası ve Hattat Fahrettin*

- Bilgiç Mushafının Mukayesesi*. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2024.
- Secâvendî, Ebû Abdillâh Muhammed b. Tayfûr el-Gaznevî. *Îlelû'l-vukûf*. thk. Muhammed b. Abdullah b. Muhammed İdî. Riyad: Mektebetü'r-Rüşd, 1427/2006.
- Secâvendî, Ebû Abdillâh Muhammed b. Tayfûr el-Gaznevî. *Kitâbü'l-vakf ve'l-ibtidâ*. thk. Muhsin Haşim Derviş. Ürdün: Dâru'l-Menâhic, 2001.
- Suyûtî, Ebû'l-Fazl Celâlüddîn Abdurrahmân b. Ebî Bekr b. Muhammed el-Hudayrî. *el-İtkân fî ulûmi'l-Kur'ân*. thk. Mustafa Şeyh Mustafa. Beyrut: Müessesetü'r-Risale, 1429/2008.
- Tayyâr, Müsâid b. Süleyman b. Nâsır. *Vukûfu'l-Kur'ân ve eseruhâ fi't-tefsîr*. Medine: el-Mektebetü'l-Arabiyyetü's-Suûdiyye, 1431.
- Temel, Nihat. "Tarihten Günümüze Kıraat İlmi". *Uluslararası Kıraat Sempozyumu*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2015.
- Temel, Nihat. *Kıraat İlminde Vakf ve İbtidâ*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 1991.
- Uzun, Yakup. "Mushafların Gelişim Süreci". *Tefsir Araştırmaları Dergisi* 5/1 (Nisan 2021), 383-425.
- Uzun, Yakup. "Teoriden pratiğe vakf ve ibtidâ", *Bilimname* 44/1 (2021), 163-205.
- Üşmûnî, Ahmed b. Muhammed b. Abdülkerim. *Menâru'l-hudâ fî beyâni'l-vakf ve'l-ibtidâ*. Kahire: el-Matbaatü Mustafâ el-Bânî, 1393/1973
- Yarız, Enes. "Âyetlerin Sonunda Vakf Meselesi". *İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 9/1 (2018) 161-172.
- Yurt, Yusuf. "Secavend Durakları ve Tefsirle İrtibatı". *Gümüşhane Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 12/23 (Ocak 2023), 330-372.

THE FOUNDATION REMISSIONS OF SAJĀWENDI'S WORK TITLED ILELUL- VUKÛF, WHICH ARE NOT REFLECTED IN THE MUSHAFS PUBLISHED IN TURKIYE

 Yakup UZUN^a

Extended Abstract

In addition to the theoretical side of the foundations, there is also a practical aspect reflected in the Mushafs. Questions have been raised such as when the processing of waqf remissions to Mushafs started and by whom this action was put, and a number of statements have been made about it. Thus, although the appointment and determination of the foundation is not known for sure, some authors pointed to the post-Secavendi period and others emphasized the existence of some remizs before Secavendi.

In order to facilitate the recitation of the Qur'an, to prevent slips of meaning and to prevent the evaporation of the true meaning, the practice of Hazrat. The science of waqf and ibtida, based on the Prophet, began to be taught in the second century of the Migration. Since these works that have been taught have been written by authors with different cultures and educations in various geographies, subjective evaluations have occurred in this field as in other branches of science. These differences that have occurred are; it has manifested itself in various ways from the names of the waqf-whether to use the waqf remzi, without determining the locations of the waqf-to whether it should be equivalent in practice. For example, some authors based the foundation at the end of verses, while some preferred to make it a mana-centered foundation, some preferred simplicity in terms of foundation types, and some prioritized as much diversity as possible in terms of foundation remissions. Again, while some of this science finds a place in the works only theoretically, some of it has been taken up both theoretically and has found

^a Assoc. Prof., Erciyes University, uzuny571@gmail.com

a place in practice by being pointed out with remixes in the Mushaf. In Secavendi's work *Ile'l-waqf*, which we have taken as a subject, the foundation system in question has been put forward both as an institution and presented to the public by being practiced in Mushafs published in Turkey and other geographies.

In addition to the fact that the names and remixes of the foundation are put forward in theory, there is also an aspect that is reflected in practice by processing it on Mushaf. Although dozens of works related to this field have been copyrighted since the fall of history and many different versions have been used, not all of them have been processed into Mushafs. Some of these works have been lost over time, some of them are waiting for the hands to reach themselves on the library shelves, some of them, as with *Ilalul-waqt*, dozens of studies have been made on them and reflected on Mushafs in different geographies as *remiz*. Only these markings are not reflected in the Mushafs in the full sense, as in the works. Sometimes a number of different preferences have been made by the commission that undertakes this work or by some authors. The situation is not different from these in the *Ilalul-waqf* we have taken as a subject, and there have been many different savings other than the preferences of the author.

When we look at the Mushafs published in the Islamic world today, it does not seem possible to talk about uniformity in terms of *waqf* and *ibtida* in general. In the Mushafs printed in the Hejaz region, *en-Nehhas* (d. 338/950) and *ed-Dani* (d. 444/1052), the opinions of the authors belonging to the foundation were taken as a basis, but new studies were also carried out with the ingenuity of commissions or certain scientists in the recently published Mushafs, and some case law was made on the places and remissions of the foundation. For example; *Ridvan b. Muhammad al-Muhallalati* (d. 1311/1893) prepared for publication by *Muhallelati Mushaf*, by the author *Abu Zakariyya Yahya al-Ansari* (d. 926/1520) *al-Maqsid* identified the legend based on his work *ma fi'l-murshid fi'l-waqqi wa'l-ibtida*. *Muhammad Ali Khalaf al-Husseini al-Haddad* (d. Haddad Mushaf, prepared for publication by a delegation headed by 1358/1939), has similar aspects to *Muhallelati Mushaf*, but there have also been points where it differs.

The Medina Mushaf, which was printed by the Ministry of Religion and Religious Affairs of Saudi Arabia at the *Mujammu'l-Malik Fehd* printing house, was identified through a delegation. The *waqf* system of *Ibn Abi Jum'a al-Hebti* is based on the Mushafs of the African Region. Although the Mushafs of the India/Pakistan Region are based on Secavendi's work, there are also

different remizs in addition to the remizs used by Secavendi. Although Secavendi's system is based on the system and nickname in Iranian Mushafs, it is observed that changes have been made in many places in terms of preference.

Finally, in the Mushafs printed in Turkey, Secavendi's foundation system and preferences were taken as a basis, and in addition, different remizs were included. However, Secavendi's remissions, to what extent they are reflected in the Turkish printed Mushafs or not, Secavendi's preferences are not taken into account, whether they are processed literally in Mushafs or not, as far as we can reach, a study has not been conducted on Illelul-vukuf for this purpose. In this context, we would like to investigate the relationship between Secavendi's Ilal al-waqf and Mushaf and to reveal to what extent the Decrees are reflected in Mushaf. This was done by al-Waqf Muhammad b. Abdullah b. We will reveal it by comparing the 2020 printed Mushaf belonging to the Publications of the Presidency of Religious Affairs that have been approved by the investigation of Muhammad al-Wasdi and the Mushafs that have been examined and approved by the Presidency of the Board of Qirat. While doing this, it was inevitable to introduce the foundation system of the author first. Therefore, first of all, the samples of the author's foundations are presented, and then the analysis of the work-Mushaf, which forms the main backbone of my work, is given together with verse numbers in tables. The results obtained from the tables as a result of the study are listed with a general evaluation.

As a result, it is considered useful to re-identify the foundation system in question and the reflection of this system on the Mushafa printed in Turkey and, if necessary, to put its correction on the agenda in some places. If it is said that there is no harm in making a choice despite Secavendi, then at-Tawba 9/128, Yusuf 12/24, in which case these preferences are directed to his foundation. etc. it would be more appropriate, in our opinion, to do it in the places of criticism.

Keywords: Qirā'at, Mushaf, Waqf symbols, Ramz, Sajāwend.

Peer-review: External, Independent.

Acknowledgements:

-

Declarations:

1. Statement of Originality:

This work is original.

2. Author Contributions:

Concept: YU; **Conceptualization:** YU; **Literature Search:** YU; **Data Collection:** YU; **Data Processing:** YU; **Analysis:** YU; **Writing – original draft:** YU; **Writing – review & editing:** YU.

3. Ethics approval:

Not applicable.

4. Funding/Support:

This work has not received any funding or support.

5. Competing interests:

The author declares no competing interests.

